

De speelse opstap naar de basisschool

Pedagogisch beleidsplan van
Stichting Peuterspeelzalen Gemeente Hellendoorn (SPGH)
Locatie Bommès

Status: bijgewerkt september 2024

Informatie over de Stichting Peuterspeelzalen Gemeente Hellendoorn (SPGH) en locatie Bommès.

De Peuterspeelzaal is een voorziening voor kinderen van 2 tot 4 jaar en legt een belangrijke basis voor de verdere ontwikkeling van het kind.

Alle 12 peuterspeelzalen van de SPGH zijn in het LRKP geregistreerd. Aan de strikte normen op het gebied van hygiëne en veiligheid zoals die omschreven staan in de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen wordt voldaan.

Locatie Bommès heeft 1 vaste groep van max. 16 kinderen.

De juffen werken hier op de volgende vaste dagdelen:

Maandagmorgen en donderdagmorgen (Marloes Hegemanl en Danielle van Groningen)

De peuters komen in principe twee dagdelen per week in een gezellige groep met vaste vriendjes en vriendinnetjes onder begeleiding van twee deskundige en enthousiaste juffen.

Peuters kunnen worden aangemeld als ze 18 maanden oud zijn. U kunt bij de SPGH om nadere inlichtingen vragen.

NB. Wanneer er in dit plan gesproken wordt over ouders bedoelen we daar ook opvoeders mee en wanneer er over hij gesproken wordt bedoelen wij ook zij. In plaats van pedagogisch medewerker noemen wij in dit plan de juf.

Directeur

Yvonne Siccama

Adres centraal kantoor

Tel. 0548 – 203018

Constantijnstraat 32a

E-mail : informatie@spghnijverdal.nl

7442 ME Nijverdal

Website: www.spghnijverdal.nl

INHOUD

INLEIDING	5
1. VISIE VAN DE SPGH OVER PEUTERSPEELZAALWERK: 'HET KIND CENTRAAL'	6
1.1 VISIE PEUTERSPEELZAALWERK	6
1.2 DOELSTELLING VAN DE STICHTING PEUTERSPEELZALEN GEMEENTE HELLENDORRN (SPGH)	6
2. DE PEUTERSPEELZAAL HEEFT EEN FUNCTIE VOOR HET KIND, DE OUDER EN DE MAATSCHAPPIJ	7
2.1 FUNCTIE VOOR HET KIND	7
2.2 FUNCTIE VOOR DE OUDER	7
2.3 FUNCTIE VOOR DE MAATSCHAPPIJ	7
3. VISIE OP DE ONTWIKKELING EN OPVOEDING VAN KINDEREN: 'RUIMTE GEVEN EN BEGRENZEN'	8
3.1 DE PEUTERLEEFTIJD	8
4. PEDAGOGISCHE DOELSTELLINGEN RIKSEN WALRAVEN	10
4.1 HET BIEDEN VAN VEILIGHEID	10
4.2 GELEGENHEID BIEDEN VOOR HET ONTWIKKELEN VAN PERSOONLIJKE COMPETENTIE	11
4.3 GELEGENHEID BIEDEN VOOR HET ONTWIKKELEN VAN SOCIALE COMPETENTIE	11
4.4 OVERDRAGEN VAN WAARDEN EN NORMEN	12
4.5 HET BELANG VAN DE INTERACTIEVAARDIGHEDEN VAN DE JUFFEN	13
5. DE VERSCHILLENDE ONTWIKKELINGSGEBIEDEN EN HOE DIE GESTIMULEERD WORDEN	15
5.1 BELANG VAN SPELEN VOOR DE ONTWIKKELING VAN KINDEREN	16
5.2 DE ZEVEN ONTWIKKELINGSGEBIEDEN	17
5.3 OVERDRACHTSFOMULIEREN:	20
6. ALGEMENE ZAKEN	21

6.1 DAGINDELING	21
6.2 GROEPSSAMENSTELLING	21
6.3 GROEPSGROOTTE	22
6.4 "VIEROGENPRINCIPE"	22
6.5 PLAATSINGSBELEID	22
6.6 WENNEN EN AFSCHIED NEMEN	23
6.7 OPVANGTIJDEN.....	23
6.8 STAGIAIRES/ VRIJWILLIGSTERS	23
6.9 UITSTAPJES	24
7. VOOR EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE(VVE)	25
7.1 VISIE.....	25
7.2 DOELGROEP VVE (ZIE VVE BELEIDSPPLAN)	25
7.3 AANTAL VVE GEPLAATSTE KINDEREN	26
7.4 VVE PIRAMIDE (VVE= VOOR-EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE)	26
7.5 DOORGAANDE ONTWIKKELINGSLIJN	28
7.6 INTERCULTUREEL WERKEN	29
7.7 TAKEN VAN DE JUF/MENTOR	30
7.8 INZET PEDAGOGISCH BELEIDSMEDEWERKER	30
7.9 OPLEIDINGSPLAN BEROEPSKRACHTEN VVE	31
7.10 ROL VAN DE AANDACHTSFUNCTIONARIS	32
8. SAMENWERKING MET HET LOKALE WERKVELD	33
8.1 SAMENWERKING MET ANDERE INSTELLINGEN:	33
9. 'SAMEN OPVOEDEN'	34
9.1 HET BELANG VAN EEN GOEDE SAMENWERKING TUSSEN OUDERS/ OPVOEDERS EN JUFFEN/MENTOR	34
9.2 IEDER KIND EEN MENTOR.....	35
9.3 KINDEREN MET ALLERGIE EN/OF MEDICIJNGEBRUIK:	36
9.4 REGELS RONDONOM PRIVACY	36
9.5 INFORMATIE AAN OUDERS/OPVOEDERS	36
9.6 KLACHTENCOMMISSIE	37
BIJLAGE I: VTO PROTOCOL	38
BIJLAGE 2 VRIJWILLIGERSPROFIEL	40
BIBLIOGRAFIE	42

INLEIDING

Kernfuncties van de peuterspeelzaal zijn **spelen, leren en ontmoeten**. De peuterspeelzaal stimuleert de brede ontwikkeling van kinderen spelenderwijs en biedt een goede voorbereiding op de basisschool.

Peuterspeelzaalwerk is een 'ontwikkelingsgerichte, preventieve basisvoorziening' voor kinderen van 2 tot 4 jaar. Het is ontwikkelingsgericht, omdat het stimuleren van een brede ontwikkeling centraal staat. Het is preventief, omdat peuterspeelzaalwerk bijdraagt aan het voorkomen en tijdig signaleren van ontwikkelingsproblemen en zorgdraagt voor een ononderbroken ontwikkelingslijn. Het is een basisvoorziening, omdat een peuterspeelzaal in gelijke mate voor elk kind toegankelijk moet zijn.

De educatieve en pedagogische taken zijn weliswaar belangrijke taken in het peuterspeelwerk, maar dit maakt van een peuterspeelzaal nog geen klaslokaal! Voor de kinderen willen wij een veilige en vertrouwde plek zijn waar zij zich prettig voelen en graag naar toe komen om hun vriendjes en vriendinnetjes te zien. Maar ook voor de ouders/opvoeders vinden wij het belangrijk dat zij hun kinderen met een gerust hart weg brengen zodat zij andere bezigheden kunnen uitvoeren. Wij willen een omgeving bieden waarin de kinderen zichzelf zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen en waar rekening wordt gehouden met hun eigenheid; karakter, aanleg, talenten en capaciteiten.

De peuterspeelzaal is wél, net zoals de basisschool, een basisvoorziening en streeft naar goede bereikbaarheid voor kinderen uit de directe omgeving. Verder wil de peuterspeelzaal een laagdrempelige voorziening zijn en er wordt gestreefd naar een zo groot mogelijke deelname van alle peuters.

Via vrij spelen en gerichte activiteiten wordt de ontwikkeling van kinderen op verschillende ontwikkelingsgebieden gevolgd en gestimuleerd. Kinderen die de peuterspeelzaal bezoeken hebben daar profijt van bij hun verdere leven en leertraject.

Binnen een pedagogisch beleidsplan wordt het opvoedkundig handelen van de peuterspeelzaal beschreven. De praktijk wordt daarmee niet alleen zichtbaar maar ook toetsbaar.

Alle peuterspeelzalen van de SPGH werken met gerichte stimuleringsprogramma's zodat er meer samenwerking plaatsvindt met het basisonderwijs. Een doorlopende ontwikkelingslijn wordt steeds meer onderkend door de netwerkpartners waarbij de overdracht van peuterspeelzaal naar basisonderwijs een belangrijke plaats inneemt. Doormiddel van een overdrachtsformulier en/of een mondelinge overdracht heeft de informatieoverdracht vorm gekregen wat altijd in overleg gebeurt met de opvoeders. Vroegtijdige signalering van gedrag- en ontwikkelingsproblemen ziet men als belangrijke functie van de peuterspeelzaal.

Momenteel hebben we 7 'piramidegroepen' waarbij kinderen een extra stimulans in hun ontwikkeling krijgen. Zij gaan 4 dagdelen naar de peuterspeelzaal met verlengde speeltijd. De extra kosten die hieraan verbonden zijn worden gesubsidieerd door de gemeente.

Het plan maakt duidelijk wat ouders/opvoeders, de gemeente, het basisonderwijs en andere samenwerkingspartners op dit moment kunnen verwachten van de peuterspeelzaal.

1. VISIE VAN DE SPGH OVER PEUTERSPEELZAALWERK: 'HET KIND CENTRAAL'

1.1 VISIE PEUTERSPEELZAALWERK

De 'kernopdracht' van peuterspeelzaalwerk is: "Het creëren van optimale ontwikkelkansen voor alle kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar door het aanbieden van veelzijdige en passende speel- en ontwikkelmogelijkheden".

De kerntaken die hier uit voortvloeien zijn: ontwikkelingsstimulering, observeren en signaleren en vormgeven van de doorgaande ontwikkelingslijn en bestrijden van (taal)achterstanden. Hiermee richten peuterspeelzalen zich behalve op de kinderen zelf ook op de ouders van die kinderen, voor uitwisseling van informatie en voor advies.

Zij richt zich op kinderen van 2 tot 4 jaar met als basisfunctie het bieden van mogelijkheden tot spelen, ontwikkelen en ontmoeten, gedurende enige dagdelen per week, onder deskundige begeleiding in voor peuters gecreëerde speelruimten.

Veel ouders kiezen ervoor hun kind naar de peuterspeelzaal te laten gaan omdat:

- Leeftijdsgenootjes elkaar ontmoeten en leren met elkaar te spelen
- Het goed is voor de ontwikkeling van de peuter
- Op de peuterspeelzaal andere speelmogelijkheden zijn dan thuis
- Ze de aansluiting met de basisschool belangrijk vinden

1.2 DOELSTELLING VAN DE STICHTING PEUTERSPEELZALEN GEMEENTE HELLENDORRN (SPGH)

Het bevorderen van de ontwikkeling van jonge kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar, door:

- a. hen in groepsverband samen te brengen, met deskundige begeleiding
- b. Speelse opstap naar het primair onderwijs
- c. Het stimuleren van opvoeders zich actief met de opvoeding bezig te houden door o.a. VVE Thuis aan te bieden. Ouders/opvoeders kunnen activiteiten thuis met hun kind doen die de kinderen ook gedaan hebben op de peuterspeelzaal.
- d. Signalering en doorverwijzing van problemen daar waar sprake is van ontwikkelingsachterstand van jonge kinderen die de peuterspeelzaal bezoeken
- e. Het bevorderen en uitvoeren van activiteiten, die tot het bereiken van bovengenoemde doelstellingen kunnen leiden

Hiertoe worden door de SPGH de volgende **doelen** uitgevoerd:

- Het bieden van een veilige stimulerende speelomgeving waar peuters de wereld kunnen ontdekken, zich prettig en geborgen voelen en waar het samen spelen gestimuleerd wordt;
- Het begeleiden en bevorderen van de interacties tussen peuters onderling zodat zij leren met elkaar om te gaan en het samen spelen ontwikkeld wordt;
- Het ontwikkelen en stimuleren van activiteiten gericht op de verschillende ontwikkelingsgebieden;
- Het samenwerken met ouder(s)/opvoeders;

- Het observeren, stimuleren, signaleren en preventief handelen;
- Samenwerken met andere disciplines.

Binnen de SPGH wordt de volgende **pedagogische visie** gehanteerd:

Wij willen kinderen een veilige, warme, geborgen, vriendelijke en stimulerende speelomgeving bieden. Er is respect en aandacht voor het eigene van ieder kind en eveneens voor de eigen achtergrond met de daarbij behorende normen en waarden. Er is aandacht voor het proces van willen ontdekken en onderzoeken. Ieder kind is uniek en heeft zijn eigen talenten. Van nature zijn peuters nieuwsgierig en onderzoekend en ontdekken/ vergroten graag hun omgeving.

De juffen hebben hierin een ondersteunende rol en verbindt de ervaringen die kinderen opdoen met elkaar waardoor het plezier van kinderen bij het ontdekken van nieuwe dingen versterkt wordt. Zo krijgen ze optimale ontwikkelingskansen aangeboden.

2. DE PEUTERSPEELZAAL HEEFT EEN FUNCTIE VOOR HET KIND, DE OUDER EN DE MAATSCHAPPIJ

2.1 FUNCTIE VOOR HET KIND

Gedurende enige dagdelen per week wordt de peuter een rijke speel-leeromgeving geboden zowel binnen als buiten, waardoor het kind optimale kansen heeft om zich te ontplooiën en gewoon leuk kan spelen. In de peutergroep kunnen kinderen in groepsverband met leeftijdsgenootjes onder deskundige begeleiding hun motorische, emotionele, creatieve en sociale vaardigheden ontwikkelen evenals hun waarneming-, taal- en denkvermogen.

2.2 FUNCTIE VOOR DE OUDER

Peuterspeelzalen zijn laagdrempelige voorzieningen waar ouders/opvoeders en juffen van de peutergroepen gemakkelijk ervaringen kunnen uitwisselen over de ontwikkeling van de peuters.

De juffen bieden graag een ondersteunende en begeleidende rol. Dit gebeurt tijdens de haal- brengmomenten en gesprekken op afspraak.

2.3 FUNCTIE VOOR DE MAATSCHAPPIJ

Wij stimuleren de ontwikkeling van kinderen, waardoor ze een betere start maken op de basisschool. De peuterspeelzaal staat open voor alle mensen dus ook met verschillende achtergronden binnen onze samenleving en biedt voor alle kinderen extra ondersteuning die dit nodig hebben. Ontwikkelingsproblemen, opvoeding- of gedragsproblemen kunnen in een vroeg stadium worden gesignaleerd en in overleg met ouders kan hulp worden geboden of gezocht. Daarmee kunnen problemen op latere leeftijd wellicht voorkomen worden. In de regel geldt: hoe eerder je erbij bent hoe beter!

3. VISIE OP DE ONTWIKKELING EN OPVOEDING VAN KINDEREN: 'RUIMTE GEVEN EN BEGRENZEN'

3.1 DE PEUTERLEEFTIJD

De peuterperiode is voor veel kinderen en hun ouders/opvoeders een intensieve periode. Op vele fronten maakt het kind een belangrijke ontwikkeling door. Het brein draait op volle toeren. De taal- en spraakontwikkeling gaat met sprongen vooruit. De woordenschat groeit sterk en hij noemt zichzelf ik of mij. Het zelfbewustzijn neemt toe en ook de sociale vaardigheden. Het samen spelen en leren delen kan conflicten opleveren, want inleven in die ander kan je peuter nog best lastig vinden. Je peuter kan behoorlijk boos worden en probeert grenzen uit. Dit kan leiden tot botsingen maar het is wel belangrijk om je kind duidelijk te maken wat wel en niet mag. Het kind wordt zindelijk en de motorische vaardigheden nemen toe, zowel als het gaat om de grove motoriek (klimmen, klauteren, fietsen) als de fijne motoriek (knippen, plakken). Enkele andere specifieke kenmerken van de peuterleeftijd:

Peuterpubertijd

Emoties kunnen heel heftig zijn in de peuterleeftijd. Een kind van deze leeftijd is nog niet in staat emoties te beheersen en in goede banen te leiden. Als iets niet gaat zoals zij het willen kunnen ze erg driftig worden. Ze kunnen nog moeilijk met frustraties omgaan. De behoeften van een peuter zijn vaak tegenstrijdig. Aan de ene kant hebben ze behoefte aan ruimte. Ze willen 'groot' zijn, alles zelf doen en wijzen hulp af. Aan de andere kant kunnen ze niet zonder duidelijke grenzen en goedkeuring van volwassenen.

'Ontwikkeling van de eigen ik'

Peuters ontwikkelen een eigen wil en oefenen met macht. Ze willen zelf bepalen wat ze doen. Ze kunnen nog moeilijk rekening houden met de ander. Ook valt het hen moeilijk grenzen te accepteren, die gesteld worden. Peuters kunnen erg koppig zijn.

'Grote fantasie'

Een peuter kan nog geen scheiding aanbrengeen tussen fantasie en werkelijkheid. Hierdoor ontstaan angsten die voor volwassenen soms moeilijk te begrijpen zijn. Peuters zijn bang, dat er monsters onder hun bed zitten of dat ze met het badwater in het putje kunnen verdwijnen. Ze kunnen grapjes serieus nemen, zoals 'ik kan je wel opeten...'

Grote bewegings- en ontdekkingsdrang

Peuters willen oefenen met hun toenemende motorische vaardigheden. Veel peuters kunnen moeilijk stilzitten. Peuters worden daarom ook vaak "druk" genoemd. Kinderen willen alles onderzoeken, overal aanzitten, alles uitproberen. Vaak zien ze geen gevaren.

Snel afgeleid

De spanningsboog is nog maar kort. Er zijn wel grote verschillen tussen de peuters onderling. Een 2½ jarige kan nog maar kort gericht bezig zijn, een bijna 4-jarige over het algemeen al veel langer.

Taalexplisie

In deze periode breidt de woordenschat van kinderen zich enorm uit. Kinderen gaan zinnen maken met twee of drie woorden. Ze begrijpen steeds meer. Het taalbegrip is nog groter dan de actieve woordenschat. Tussen kinderen van dezelfde leeftijd bestaan vaak enorme verschillen.

Spelen

Peuters spelen graag, vaak naast, soms met elkaar. Speelgoed delen is een probleem ('van mij'). Het gedrag van volwassenen wordt nagebootst in het fantasiespel.

Omgang met peuters

Ouders/opvoeders moeten vaak een evenwicht zien te vinden tussen ruimte geven en grenzen stellen. Ruimte is nodig om zelfstandig te kunnen worden en zelf ervaringen op te kunnen doen. Het kind moet zich op een eigen manier kunnen ontwikkelen met vallen en opstaan. Daarnaast heeft de peuter grenzen nodig. Die grenzen moeten het kind beschermen tegen gevaren en te veel indrukken.

4. PEDAGOGISCHE DOELSTELLINGEN RIKSEN WALRAVEN

Riksen Walraven gaat ervan uit dat ouders/opvoeders en hun opvoedingspartners in principe hetzelfde doel hebben. Namelijk het bevorderen van het welzijn van kinderen zodat ze later goed kunnen functioneren in de samenleving. De pedagogische uitgangspunten gelden als kapstok voor het dagelijkse werk. (Walraven, 2020)

Deze vloeien voort uit de pedagogische doelstelling, zoals geformuleerd in hoofdstuk 1.

De peuterspeelzaal wil kinderen een veilige, warme, geborgen, vriendelijke en stimulerende speelomgeving bieden. Er is respect en aandacht voor ieder kind en eveneens voor de eigen achtergrond met de daarbij behorende normen en waarden. Er is aandacht voor het proces van willen ontdekken en onderzoeken dat de kinderen doormaken.

De juf zal de ervaringen die kinderen opdoen met elkaar verbinden waardoor bij kinderen het plezier versterkt wordt in het ontdekken van nieuwe dingen. Zo krijgen ze optimale ontwikkelingskansen geboden.

Hieronder werken we de uitgangspunten beknopt uit en illustreren ze regelmatig met praktijkvoorbeelden.

4.1 HET BIEDEN VAN VEILIGHEID

Wij bieden kinderen een veilige basis, een: "thuis" waar kinderen zich kunnen ontspannen en zichzelf kunnen zijn. Het bieden van een gevoel van veiligheid wordt als meest van de basale pedagogische doelstellingen gezien. Het bieden van veiligheid is niet alleen van belang omdat hij bijdraagt aan het welbevinden van het kind, maar ook omdat een veilig klimaat voorwaarde is voor het realiseren van de andere pedagogische doelen. Vanuit het gevoel van veiligheid kan een kind pas groeien!

Hieraan wordt gewerkt door middel van het volgende:

De juffen geven aan, dat hun basisuitgangspunt is dat een kind zich veilig, vertrouwd en geborgen voelt op de speelzaal; dat een kind lekker in zijn vel zit.

Pas als kinderen zich veilig en vertrouwd voelen durven ze op verkenning uit te gaan. Kinderen ontlenen een gevoel van veiligheid vooral aan de persoonlijke relatie met een vertrouwde volwassene in hun omgeving. De juf heeft dus een centrale rol.

Betrokkenheid, openstaan voor het kind, op de juiste manier ingaan op signalen van het kind, respect voor autonomie, zijn belangrijke aspecten in de houding van de juf. Daarnaast kunnen ook bekende leeftijdsgenootjes een gevoel van veiligheid bevorderen.

De juffen bouwen een relatie op met de kinderen door:

- Elk kind bij binnenkomst persoonlijk te begroeten;
- Samen met het individuele kind iets te doen: bijvoorbeeld samen een puzzel maken, samen een spelletje doen;
- Persoonlijke aandacht aan het kind (en de ouder(s)/opvoeders te besteden;
- De gevoelens van een kind, zoals verdriet, blijdschap, boosheid, angst serieus te nemen;
- De aandacht evenredig te verdelen over alle kinderen;

- Ruimte bieden voor eigen initiatieven;
- Het kind te helpen als iets niet lukt;
- Het kind te accepteren zoals het is;
- Het positieve in het kind extra te benoemen.

Veiligheid ontstaat ook door duidelijke regels en grenzen te hanteren, door een vaste dagindeling met behulp van de dagritme kaarten, door het werken in kleine groepjes en door de indeling van de ruimte.

4.2 GELEGENHEID BIEDEN VOOR HET ONTWIKKELEN VAN PERSOONLIJKE COMPETENTIE

De peuterspeelzaal stelt kinderen in de gelegenheid om hun persoonlijke competentie te ontwikkelen. Het gaat om persoonlijke eigenschappen als veerkracht, impulscontrole, zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit, motivatie, volharding, creativiteit, en cognitieve taalvaardigheden. Hierdoor zijn kinderen in staat om allerlei problemen goed aan te pakken en zich goed aan te passen aan (veranderende) situaties.

Hieraan wordt gewerkt door middel van het volgende:

Ieder kind is uniek, heeft een eigen karakter en volgt in zijn eigen tempo een ontwikkelingspatroon. Als een kind ervaart dat het iets zelf kan, krijgt het zelfvertrouwen. Als een kind zelfvertrouwen heeft kan het alles beter aan: de basisschool en het verdere leven.

Een kind moet de mogelijkheid krijgen zelf dingen uit te proberen: zelf die puzzel te leggen, zelf die toren te bouwen, zelf conflicten op te lossen.

Dingen doen, die het kind aankan en die lukken, geeft het kind zelfvertrouwen. Een kind vindt het fijn als het de waardering krijgt van volwassenen in de vorm van een knipoog, een aai over de bol, een complimentje. Waardering niet alleen voor het resultaat maar ook voor de poging. Kinderen verschillen ook in hun behoeften. Het ene kind wil graag getroost worden als het zich pijn heeft gedaan; het andere niet. Sommige kinderen hebben veel behoefte aan contact met de juf (zitten bijvoorbeeld graag op schoot). Andere kinderen kunnen moeilijk stilzitten en willen zich uitleven. Sommige kinderen komen zelf moeilijk tot spel en moeten daartoe worden aangemoedigd. Kinderen met een ontwikkelvoorsprong vragen om meer uitdagende activiteiten en om meer verdieping. Met deze verschillende behoeften proberen de juffen rekening te houden.

De ruimte moet bijvoorbeeld zo zijn ingericht dat een kind steeds weer uitgedaagd wordt om te spelen en te ontdekken. De activiteiten moeten afwisselend zijn, zodat elke peuter aan zijn trekken komt. De juffen volgt een kind in de ontwikkeling en zal het kind extra stimuleren als er weinig vooruitgang is op een bepaald ontwikkelingsgebied.

4.3 GELEGENHEID BIEDEN VOOR HET ONTWIKKELEN VAN SOCIALE COMPETENTIE

De peuterspeelzaal stelt kinderen in de gelegenheid om hun sociale competentie te ontwikkelen. Het gaat om een scala aan sociale kennis en vaardigheden, zoals het zich inleven in de ander, communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen en het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid

Hieraan wordt gewerkt door middel van het volgende:

Een kind, dat heel afwachtend en stil is en zelf niet veel contact zoekt, wordt gestimuleerd door de juffen om contact te leggen met haar als volwassene en met andere kinderen.

Ze zal bijvoorbeeld een activiteit met het kind gaan doen en daar gaandeweg een ander kind in proberen te betrekken.

Kinderen moeten de sociale spelregels van de maatschappij nog leren. De peuterspeelzaal is een maatschappij in het klein. Daar doen zich talrijke leersituaties voor, die te maken hebben met sociaal gedrag.

Voorbeeld: Piet rijdt op het rode fietsje dat Roos ook wil. Ze begint eraan te trekken. 'Van mij' roepen beiden. Roos moet nog leren dat je op je beurt moet wachten."

Juist door de aanwezigheid van andere kinderen en het functioneren in een groep, kan een kind oefenen met sociaal gedrag. De juf maakt gebruik van deze situaties in de groep. Naar aanleiding van bepaalde situaties maakt ze zaken bespreekbaar. Vaak zal ze processen tussen kinderen nog moeten begeleiden, omdat de kinderen er zelf niet uitkomen. Maar eerst wordt gekeken hoever de kinderen zelf komen.

De juf kan groepsprocessen stimuleren door te werken in kleine groepjes en bijvoorbeeld met kinderen een spelletje te doen. Spelenderwijs en in de dagelijkse omgang met de kinderen proberen wij ze bij te brengen hoe ze kunnen functioneren in het grote geheel, in de groep en in de maatschappij. Dit basisdoel beschouwen we als de kern van de opvoeding.

De juffen laten kinderen vaak meehelpen, bijvoorbeeld met het uitdelen van de bekers. De peuter mag die dag het "Hulpje" zijn en vinden dit een hele eer.

4.4 OVERDRAGEN VAN WAARDEN EN NORMEN

De opvoedomgeving draagt waarden en normen aan kinderen over, waardoor kinderen zich de cultuur eigen maken van de samenleving waarin zij opgroeien.

Hieraan wordt gewerkt door middel van het volgende:

Bij het overbrengen van normen en waarden hebben we een belangrijke voorbeeldfunctie. Kinderen spiegelen zich immers aan oudere kinderen en volwassenen. In onze dagelijkse manier van omgaan met kinderen zijn we dan ook altijd positief. We stimuleren, begeleiden en ondersteunen. We vermijden negatieve aandacht en richten ons bovenal op wat een kind wel goed doet. Dat gedrag stimuleren we. Daarnaast benadrukken we dat ieder kind, ongeacht de achtergrond, gelijk is en dezelfde aandacht en zorg krijgt. Voor ons is ook elke ouder en elke medewerker gelijk. Voor iedereen gelden dezelfde regels gebaseerd op normen en waarden.

We houden ons, in wat we zeggen en in wat we doen, aan de regels die gelden op de peuterspeelzaal. We verwachten van ouders/opvoeders dat zij zich ook aan deze regels houden.

Ook de kinderen hebben met regels te maken. We zorgen er wel voor dat die aansluiten op de leeftijd en ontwikkeling van het kind, dat de regels moet kunnen begrijpen en aanvoelen. Vaak gaat het leren van regels spelenderwijs: 'op je beurt wachten tijdens het drinken' of 'even wachten want er zit nu een ander kind op dat fietsje'.

Eén van onze regels is: als we spelen, ruimen we ook samen weer op. We zijn verantwoordelijk voor de ruimte en we houden die samen schoon. Bijvoorbeeld als er met zand gespeeld is, helpen ze mee schoonmaken. Er zijn ook regels voor de hygiëne. Bijvoorbeeld: na een wc-bezoek, voor het drinken en eten van fruit, wassen we de handen.

Ook voor hoe we met elkaar omgaan, zijn er vanzelfsprekende regels: we doen elkaar geen pijn, we pakken geen spullen van elkaar af, we laten elkaar uitpraten, plagen elkaar niet en we respecteren elkaars mening, afkomst en cultuur. We gooien niet met spullen en gaan voorzichtig om met kwetsbare spullen en met planten en dieren. Daarbij leren we de kinderen ook waarom we deze regels hebben en hoe ze problemen op kunnen lossen met woorden.

Als kinderen zich niet houden aan de afspraken en elkaar pijn doen, plagen, etc. dan spreken we ze aan op hun gedrag. In eerste instantie kijken wij of kinderen zelf het conflict op kunnen lossen en grijpen niet direct in. Kunnen kinderen het conflict niet oplossen met elkaar dan ondersteunen we ze daarbij. Natuurlijk op het niveau van het kind. Een kind van bijvoorbeeld 2 jaar kan minder goed een conflict oplossen dan een kind van bijna vier. Kinderen mogen het best oneens zijn met elkaar maar we gebruiken geen geweld en doen elkaar geen pijn.

We laten kinderen kennismaken met grenzen, normen en waarden maar ook met de gebruiken en omgangsvormen in de samenleving. Door middel van met meerdere personen spelen van bijvoorbeeld een gezelschapsspel, kun je het wachten op je beurt oefenen. Ook tijdens de kringmomenten wordt dit veelal geoefend. We leren kinderen speelgoed op te ruimen en hier respectvol mee om te gaan. Ook leren wij kinderen goed (netjes) en duidelijk te vragen wanneer ze iets van een ander gedaan willen hebben. Ze leren om elkaar te helpen en om te zeggen wat ze wel/ niet prettig vinden. De juffen begeleiden deze processen en geven duidelijk aan wat wel/ niet mag.

De gezinnen waaruit de peuters komen hanteren niet altijd dezelfde normen en waarden. De juffen van de speelzaal onderkent en respecteert die verschillen en geeft daarmee een voorbeeldfunctie. Tevens tracht zij kinderen over en weer nieuwsgierig te maken naar het waarom van het anders zijn. De juffen dragen normen en waarden onder meer over door het stellen van regels: kinderen mogen elkaar niet slaan, geen spullen afpakken. Er wordt ook meteen een alternatief aangeboden voor bepaald ongewenst gedrag. Kinderen mogen elkaar het speelgoed niet afpakken maar worden gestimuleerd te vragen aan elkaar. Kinderen ervaren ook dat bepaald gedrag niet getolereerd wordt (bijv. bijten of slaan).

4.5 HET BELANG VAN DE INTERACTIEVAARDIGHEDEN VAN DE JUFFEN

Riksen Walraven concludeert dat de proceskwaliteit afhankelijk is van een groot aantal factoren die elkaar onderling beïnvloeden en dat deze kwaliteit staat of valt met de interactievaardigheden van de juffen. Door haar interacties met de kinderen zelf en door haar invloed op de interacties van die kinderen met leeftijdsgenoten en met de materiele omgeving, bepaalt de juf in hoge mate de kwaliteit die de peuters opdoen.

De juf zet hiervoor een zestal interactievaardigheden in die bevorderlijk zijn voor het bieden van veiligheid, voor het bevorderen van persoonlijke en sociale competentie en voor het eigen maken van een aantal basale regels, waarden en normen.

1. Sensitieve responsiviteit
2. Respect voor autonomie
3. Structureren en grenzen stellen
4. Praten en uitleggen
5. Ontwikkelingsstimulering
6. Begeleiden van interacties tussen kinderen

1. Sensitieve responsiviteit

De juf is gevoelig (sensitief) voor signalen van de kinderen en weet deze goed te herkennen en te interpreteren. De juf kijkt en luistert naar het kind. Dit doet ze door "beschikbaar" te zijn, zowel fysiek als mentaal, door op kniehoogte te zitten, door het kind bij naam te noemen. De juf reageert op adequate wijze op het kind en probeert de intenties van het kind te begrijpen. Hierbij helpt ook dat de juf het kind emotioneel ondersteunt door complimenten te geven, aan te moedigen en te prijzen.

2. Respect voor autonomie

Door de autonomie van het kind te respecteren, zal het kind in zijn eigen tempo vaardigheden onder de knie krijgen. De juf speelt soms mee als ze de contacten tussen kinderen wil stimuleren of een spel op een hoger niveau wil brengen. De juf neemt soms afstand om te kijken wat er gebeurt in het vrije spel van kinderen en hoe kinderen reageren. De juf brengt soms het spel op gang omdat een kind een steuntje in de rug hierbij kan gebruiken. Op deze manier worden kinderen aangezet tot spel, ontdekking en verwondering.

3. Structureren en grenzen stellen

Op de peuterspeelzaal is er een duidelijke structuur en regelmaat met als doel dat kinderen houvast krijgen en een gevoel van veiligheid. Kinderen die zich veilig voelen, zijn vrij om hun ervaringen te verkennen en uit te breiden. Zo kunnen ze nieuwe dingen leren. Dit gebeurt door een vaste dagindeling met bijbehorende dagritmekaarten. De speelruimte is overzichtelijk gemaakt door "speel en activiteitenhoeken". De juf maakt gebruik van vaste routines en rituelen. De juf vertoont hierin voorbeeldgedrag. Geeft positieve ik-boodschappen om gewenst gedrag te versterken en ongewenst gedrag te verminderen. Ook humor en non-verbale reacties helpen het kind in hun ontwikkeling. Door herhaling van een aantal heldere gedragsregels in de groep, zal het kind zich veilig gaan voelen om tot ontwikkeling te komen. De juf belooft het positieve gedrag met complimenten en zal zoveel mogelijk het negatieve gedrag negeren.

4. Praten en uitleggen

Hierbij gaat het over de taal die de juf gebruikt bij het begeleiden van de kinderen. Hardop denken, het benoemen wat je doet en doen wat je benoemt! Daarmee ook rekening houdend met het begripsniveau. Elk kind ontwikkelt zich in zijn of haar tempo. Daarom zal de juf het taalgebruik aanpassen aan de mogelijkheden van het kind. Ook zal de juf haar tempo aanpassen aan dat van het kind. Ze zal rustig en duidelijk spreken zodat het kind de juf beter kan volgen.

Praten en uitleggen stimuleren gebeurt ook op de volgende manieren:

- De juf geeft informatie en uitleg die is aangepast aan de situatie, de interesses en het ontwikkelingsniveau van het kind
- De juf praat met de kinderen in plaats van tegen hen

- De juf geeft de kinderen de ruimte om hun eigen bijdrage aan de gesprekken te leveren
- De juf neemt de opmerkingen van de kinderen serieus en reageert daar op de juiste manier op.

5. Begeleiden van interacties tussen kinderen

Het is voor de ontwikkeling van kinderen goed dat ze in aanraking komen met leeftijdsgenootjes. Zo kunnen ze oefenen om met elkaar om te gaan, samen te spelen, voor zichzelf op te komen of aardig voor een ander te zijn. Kinderen doen daarbij positieve en negatieve ervaringen op. De juf kan door haar manier van ondersteunen en begeleiden veel invloed uitoefenen op de manier waarop interacties tussen kinderen verlopen. De juf moedigt positief sociaal gedrag aan door te luisteren naar elkaar, elkaar te helpen, te leren delen en samen te praten.

Kinderen die zich veilig voelen, durven op ontdekking uit te gaan. De juf respecteert deze autonomie en stimuleert kinderen om zoveel mogelijk zelf te proberen en zelf op te lossen. Kinderen die positieve ervaringen opdoen in sociale omgang met andere kinderen ontwikkelen zelfvertrouwen, sociale competentie en een groter empathisch (inleving) vermogen.

De juf zal de interactie stimuleren door:

- De kinderen te bevragen, een bezwaar tegen de ideeën van de kinderen te maken waardoor kinderen gaan nadenken en reageren
- Het geven van een beurt
- Kinderen uitnodigen om op elkaar te reageren
- De juf zal de negatieve interactie begeleiden door de gevoelens van de kinderen te benoemen, het conflict met elkaar op te lossen en op een positieve manier op elkaar te reageren
- De juf reageert ook op kinderen wanneer ze positief contact met elkaar hebben. Bijv. wanneer ze leuk met elkaar spelen, elkaar een compliment geven, speelgoed delen etc.

6. Ontwikkelingsstimulering

Hierbij gaat het om wat de juf doet om de ontwikkeling te stimuleren. De SPGH gebruikt de Piramide methodiek waarbij alle facetten in de ontwikkeling aan de orde komen. Het is van belang dat de juf goed kan observeren. Deze waarnemingen zijn het vertrekpunt voor de acties en handelingen.

De juf biedt nieuwe activiteiten en materialen aan die aan de behoeften en interesses van het kind inspelen:

- De juf legt de nieuwe mogelijkheden voor activiteiten en materialen duidelijk uit
- De juf heeft aandacht voor het ontwikkelingsritme van het kind
- De juf praat met de kinderen over interessante leeftijdsadequate onderwerpen of problemen.

5. DE VERSCHILLENDE ONTWIKKELINGSGBIEDEN EN HOE DIE GESTIMULEERD WORDEN

5.1 BELANG VAN SPELEN VOOR DE ONTWIKKELING VAN KINDEREN

Door middel van spel leren kinderen om te gaan met de wereld om hen heen. Spel betekent voor kinderen het ontwikkelen van de zintuigen, de motoriek en hun kennis. Kinderen hebben behoefte aan steeds nieuwe uitdagingen en stimulansen. Ze ontdekken en experimenteren met dingen waardoor ze steeds meer vaardigheden onder de knie krijgen en dingen leren. Kinderen hebben het recht om zelf dingen uit te proberen en hebben recht op waardering voor de pogingen.

De SPGH wil kinderen een ruim en gevarieerd spelaanbod bieden met als uitgangspunt dat via het spelen een bijdrage wordt geleverd aan ontwikkelingsstimulering. De SPGH is op de hoogte van het feit dat het werken met kinderen in een peuterspeelzaal speciale eisen aan de indeling en inrichting van groepsruimte wordt gesteld.

Een doordachte inrichting ondersteunt de juffen in het bereiken van hun pedagogische doelen.

De invloed van de ruimte en het spelen in verschillende hoeken

De ruimte heeft veel invloed op het gedrag en het welbevinden van het kind. Aspecten van ruimte zijn: de indeling, de sfeer (bijv. kleurgebruik) en de gebruikte materialen (hout, textiel, metaal, tapijt).

De inrichting van de ruimte bepaalt voor een groot deel de spelmogelijkheden die kinderen hebben. Een **rijke speel-leeromgeving** is de basis voor een optimale ontwikkeling die we alle kinderen willen bieden. De inrichting moet aansluiten bij de pedagogische en didactische uitgangspunten.

Voor peuters is het belangrijk dat de groepsruimte overzichtelijk is en uitdagend tegelijk. De ruimte moet kinderen stimuleren, zij moeten op hun eigen niveau dingen kunnen uitproberen, ontdekken en onderzoeken. Er moeten mogelijkheden zijn om alleen te spelen, samen te spelen, rustige activiteiten te doen, je uit te leven, je terug te trekken en groepsactiviteiten te doen.

Jonge kinderen vinden het prettig om de juffen vanuit alle hoeken te kunnen zien. Dat geeft ze een gevoel van veiligheid en vertrouwen. Dit is een basisvoorwaarde voor het kind om zich te kunnen ontwikkelen en te ontplooiën. Daarom wordt zowel aandacht besteed aan het creëren van een veilige omgeving als aan het stimuleren van zelfredzaamheid en zelfstandigheid en het maken van eigen keuzes.

In de Piramidemethode staan zeven ontwikkelingsgebieden centraal. De inrichting van het lokaal moet hiervan een afspiegeling zijn. Elk ontwikkelingsgebied met daarbij behorende spelmaterialen komen aanbod in de diverse hoeken. Kinderen worden uitgelokt om in de hoeken te spelen en nieuwe dingen te ontdekken. Bijvoorbeeld in de Taalhoek kunnen kinderen rustig een boekje lezen waarbij de juf aandacht heeft voor de taalontwikkeling, in de Rekenhoek kunnen kinderen spelen en ontdekken met materialen die betrekking hebben op rekenkundige begrippen, in de Kunsthoek wordt o.a. de creativiteit van kinderen gestimuleerd, in de Bouwhoek wordt o.a. de denkontwikkeling gestimuleerd, van blokken kunnen ze huizen bouwen maar ook de verschillende vormen en maten geven veel mogelijkheden met passen en meten, in de Huishoek wordt veel aandacht aan de sociaal/ emotionele ontwikkeling besteed. Het is veel gericht op samenspel en sociale rollen. De denkontwikkeling is hierbij ook een belangrijk onderdeel.

Aan de groepstafel kunnen kinderen spelen met constructiemateriaal afgewisseld met puzzels en gezelschapsspelletjes. Hierbij komen ook verschillende ontwikkelingsgebieden aan de orde zoals; de spraak-taal, motoriek, zintuiglijke, sociaal-emotioneel en denkontwikkeling.

Peuterspeelzalen beschikken over een binnen- en een buitenruimte.

Als het weer het toelaat gaan de peuters regelmatig naar buiten. Buiten zijn er andere mogelijkheden om zich uit te leven en met materialen te spelen, die binnen moeilijker te gebruiken zijn, zoals: klimrek, glijbaan, fietsjes, duwkarren, zand en water.

5.2 DE ZEVEN ONTWIKKELINGSGBIEDEN

De belangrijkste zeven ontwikkelingsgebieden waar we op de peuterspeelzaal veel aandacht voor hebben:

1. De sociaal-emotionele ontwikkeling

Een 2-jarige peuter speelt een groot deel van de tijd naast in plaats van met andere kinderen. Het vergt nog veel moeite om de eigen bedoelingen in het spel op die van de ander af te stemmen.

Sociaal contact met andere kinderen vraagt meer van de peuter dan omgaan met alleen materialen. Het kind moet de spelregels in het omgaan met anderen nog leren.

De juf begeleidt dit proces en maakt gebruik van de sociale situaties die natuurlijkerwijs ontstaan bij het vrije spel. Kinderen leggen heel vaak contact met elkaar zonder woorden te gebruiken. Ze zitten bijvoorbeeld naast elkaar in de poppenhoek en gaandeweg komt hun spel samen. Het ene kind geeft een pop aan het andere kind en samen stoppen ze het in een wieg.

Daarnaast creëert ze sociale situaties: geleid spel, in kleine groepjes werken, gerichte activiteiten, een kind dat moeilijk aansluiting vindt erbij betrekken, samen spelletjes doen, elkaar helpen, taken doen voor de juf.

Peuters begrijpen elkaar vaak nog niet en snappen niet dat hun gedrag reacties en emoties bij anderen oproept: verdriet, boosheid, angst.

De juffen leren ze om inzicht te geven in hun eigen gevoelens en die van de ander. Ze benoemen de gevoelens van kinderen en nemen deze serieus. Een kind leert daardoor dat het deze emoties mag uiten. De manier waarop kinderen hun emoties uiten moet soms wel gecorrigeerd worden.

Kinderen leren zich verplaatsen in anderen door allerlei imitatiespelletjes (vadertje-moedertje) rollenspelen, fantasiespelen.

Via voorlezen en kringgesprekken komen bepaalde emoties gericht ter sprake.

2. De spraak- en taalontwikkeling

Taalontwikkeling is een aangeboren vermogen dat onbewust wordt gebruikt om taal spelenderwijs te verwerven. Het verloop van de taalontwikkeling is afhankelijk van de aanleg en de directe omgeving van het kind. Belangrijk is dat er veel met een kind wordt gepraat en dat het een goed, afwisselend taalaanbod krijgt aangeboden.

Wanneer een peuter de speelzaal gaat bezoeken heeft het nog weinig verbaal contact met leeftijdgenootjes. Het kind kan al wel korte zinnen maken.

In de loop van het tweede jaar gaat de peuter de verworven vaardigheden beter beheersen, toepassen en uitbreiden. De zinsopbouw en de uitspraak worden steeds beter.

Vanaf het derde leerjaar groeit de woordenschat enorm. Het kind ontwikkelt nu zijn taal-denkvormen, het ordent de wereld om zich heen, kan verbanden leggen, dingen onthouden, herinneren en benoemen. Het kind groeit van concreet naar meer abstract taalbegrip. De juffen zijn in staat het verloop van de taalontwikkeling te onderkennen, te begeleiden en waar nodig te stimuleren.

Op allerlei manieren wordt zowel het actieve als het passieve taalgebruik gestimuleerd. Enkele voorbeelden: voorwerpen benoemen, liedjes zingen, naar verhalen luisteren, kinderen laten vertellen in de kring, taalspelletjes, gerichte uitleg van begrippen als: morgen, vandaag, gisteren.

In de peuterspeelzalen worden thema's gebruikt met als doel de woordenschat uit te breiden en de complete taalontwikkeling te bevorderen.

3. De ontwikkeling van de zelfstandigheid/zelfredzaamheid

Kinderen helpen graag mee en doen het liefst dingen zelf. De ruimte is zo ingericht dat kinderen veel zelf kunnen: spullen op kind hoogte, spullen gebruiken die niet snel kapot kunnen. Kinderen worden aangemoedigd elkaar en de juffen te helpen. De juf laat de kinderen zoveel mogelijk zelf doen.

Het is belangrijk dat het kind een positief beeld van zichzelf krijgt en zelfvertrouwen ontwikkelt. Binnen een stimulerende en veilige ontwikkelingsomgeving en door te bevestigen wat hij doet krijgt een peuter al meer vertrouwen in zijn eigen kunnen.

4. De cognitieve (verstandelijke) ontwikkeling. De ontwikkeling van waarnemen, denken en rekenen.

Het leren van begrippen staat centraal in de periode tussen het tweede en het zevende levensjaar. Fantasie en werkelijkheid zijn voor peuters moeilijk te onderscheiden. Peuters leren in die periode voorwerpen, gebeurtenissen en mensen of dieren niet allemaal los van elkaar, als afzonderlijke gevallen te beschouwen. Ze leren verbanden te leggen en te groeperen. Ze leren dingen in volgorde te zetten bv. van groot naar klein of van veel naar weinig. Bij het classificeren leren ze voorwerpen die bij elkaar horen te groeperen en het aantal te bepalen. Bij het seriëren leren ze dingen in volgorde te zetten volgens bepaalde kenmerken bv. dikte, lengte, breedte, hoogte of hoeveelheid. Bij het classificeren en seriëren leggen de kinderen de denkbasis voor het leren rekenen. Er is aandacht voor het leren van de betekenis "getallen" wanneer het kind bv. jarig is. Wordt het 3 of 4 jaar, krijgt het 3 of 4 bloemen op de hoed. Tijdens spel momenten staan er bijv. 3 auto's in de garage of er staan 4 kopjes op de tafel in de huishoek. In de kring komt het tellen vaak aan bod door bijv. de kinderen te tellen, samen spelletjes te spelen waarbij het tellen een onderdeel is. Ook is er ontwikkelingsmateriaal op het gebied van rekenen aanwezig, o.a. puzzels, vormen en kleuren, constructiemateriaal, taalspelletjes, praten over begrippen en het visualiseren hiervan.

Bij de zaalinrichting wordt er rekening gehouden met de beginnende rekenontwikkeling door de cijfers 1 t/m 5 en afbeeldingen hiervan op elkaar af te stemmen. Kinderen kunnen versjes en liedjes waarbij het tellen gebruikt wordt eindeloos herhalen.

5. De ontwikkeling van de motoriek

Een kind oefent zijn motoriek bij elke bezigheid waarbij het lichaam, of een onderdeel daarvan, actief gebruikt wordt. Er is een groot verschil in motorische vaardigheden tussen een tweejarige en een bijna vierjarige peuter.

De motoriek ontwikkelt zich van grof naar fijn en dit betekent dat een tweejarige peuter andere mogelijkheden aangeboden moet krijgen dan een ouder kind.

Binnen een peutergroep wordt een gevarieerd aanbod aan het kind aangeboden waarbij zowel grove als fijne motorische vaardigheden ontwikkeld kunnen worden. Wat betreft de grove motoriek neemt het buiten spelen een belangrijke rol in: klimmen, klauteren, rennen, springen, op fietsjes, duwen, kruipen, stoeien. Kinderen leren op deze manier hun eigen mogelijkheden inschatten en met gevaar omgaan.

Bij slecht weer kunnen een deel van deze activiteiten ook binnen gedaan worden door bijvoorbeeld matten neer te leggen en banken neer te zetten.

Andere binnen activiteiten om de grove motoriek te oefenen zijn dans- en bewegingsspelen.

Bij het oefenen van de fijne motoriek horen activiteiten als: puzzelen, kralen rijgen, knippen, plakken, tekenen, vouwen, scheuren, poppenkieren aantrekken, knopen en ritssluitingen hanteren, mozaïek, kleien.

Stichting de Welle verzorgt gymlessen voor de peuters op de peuterspeelzaal. Met de kinderen worden o.a. klim-klauteractiviteiten georganiseerd of wordt er een parcoursje afgelegd. De juffen zijn hier altijd bij aanwezig en dragen eindverantwoordelijkheid.

6. De zintuiglijke ontwikkeling

Bij het waarnemen van de omgeving spelen zintuigen een belangrijke rol. Voor een peuter voor wie het leven nog één grote ontdekkingstocht is, is de zintuiglijke ontwikkeling van groot belang.

Als baby heeft het kind alles verkend door het in de mond stoppen. Later is kijken nog niet voldoende; het materiaal moet op allerlei manieren worden afgetast en verkend. Heerlijk om met je handen in de klei of modder te zitten en ermee te smeren.

Zintuigen hebben prikkels nodig om gebruikt te worden. Via een breed aanbod aan spelmaterialen en activiteiten binnen de peuterspeelzaal worden de peuters geprikkeld om spelenderwijs hun zintuigen verder te ontwikkelen. Luisteren naar muziek of andere geluiden, spelletjes: raden waar het geluid vandaan komt, voorlezen, kleien, met water en zand spelen, verschillende smaken proeven, geluiden raden, verschillende geuren ruiken.

Voorbeeld: Met de kinderen in de herfst door het bos lopen betekent lekker door de ritselende bladeren lopen, kijken naar de kleuren, ruiken van de verschillende geuren, voelen van nat of koud.

7. De beeldende ontwikkeling/ de ontwikkeling van de creativiteit

Binnen de creativiteitsontwikkeling worden zowel de motoriek als de fantasie ontwikkeld. Van belang is dat het kind de gelegenheid krijgt om 'lekker bezig te zijn'. En lekker bezig kunnen zijn, kan alleen als je veilig en geborgen voelt, niet bang hoeft te zijn voor extreme eisen. Ook moet er genoeg te doen zijn, moeten er nieuwe uitdagingen aangeboden worden en moet je de rust krijgen om je op iets te concentreren. Het bezig zijn met expressiematerialen zoals verf, klei, potloden, plaksel, zand en water biedt kinderen mogelijkheden zich geheel vrij uit te drukken en zal vaker aanleiding geven tot het uiten van emoties. Voorbeelden hiervan:

- Het genieten van 'kliederen' met klei
- Het overwinnen van angst voor vieze handen bij het schilderen
- Het gevoel van verbazing bij het door elkaar lopen van de kleuren tijdens het verven.

Voor peuters is het resultaat niet zo belangrijk, het bezig zijn met de aangeboden materialen is van veel groter belang. De juffen onderkennen dit en stellen dan ook geen eisen aan het eindresultaat. Immers "ieder werkje is een kunstwerkje"!

5.3 OVERDRACHTSFORMULIEREN:

Een overdrachtsformulier wordt door de juf ingevuld vlak voordat het kind naar de basisschool gaat. Op het formulier staan gegevens over het kind vermeld, die van belang kunnen zijn voor de start op de basisschool. Na ondertekening door de ouders/opvoeders gaat het ingevulde formulier naar de basisschool.

In het afgelopen jaar hebben wij het communicatiesysteem/ouderportaal Kids Konnect ingezet voor de hele organisatie. De volgende stap is een kindvolgsysteem implementeren. Dit zal ertoe bijdragen dat de doorlopende lijn nog meer inzichtelijk en verbeterd wordt.

De SPGH ziet het als haar taak om problemen vroegtijdig te signaleren en wil kinderen optimale ontwikkelingskansen bieden binnen zijn of haar eigen mogelijkheden.

6. ALGEMENE ZAKEN

6.1 DAGINDELING

Hoewel iedere peuterspeelzaal een eigen dagindeling kent, valt er binnen alle speelzalen toch wel een gezamenlijk patroon te herkennen. Alle peuterspeelzalen maken gebruik van dagritme kaarten die aangeven welke activiteiten op dat dagdeel plaatsvinden. Dit biedt een houvast voor peuters. Globaal ziet de indeling van **een dagdeel** er als volgt uit:

- Bij binnenkomst gelegenheid tot contacten tussen kind, ouders/opvoeders en juffen
- Gelegenheid tot afscheid nemen
- Vrij spel
- Aanbod creatieve activiteit aansluitend bij bepaalde thema's, jaargetijden, festiviteiten en dergelijke
- Gezamenlijk drinken en eten in de kring, gecombineerd met zingen, bewegingsspelletjes, een prentenboek bekijken en aandacht schenken aan verjaardagen of andere festiviteiten die gevierd worden
- Vrij spel, binnen dan wel buiten of een groepsactiviteit
- Afsluiting van de bijeenkomst door bijvoorbeeld een liedje of voorlezen
- Kinderen worden opgehaald waarbij gelegenheid is voor contacten tussen ouders /opvoeders en juffen.

Nieuw is **de verlengde opvang**. Dat betekent voor deze peuterspeelzaal dat er peuters kunnen blijven tot 14.15uur. Ook hierin zit een gezamenlijk patroon.

- de peuters die gebruik maken van de verlengde opvang, wassen voor het eten hun handen
- ze gaan samen aan tafel zitten met de betreffende juf
- de juf eet samen met de peuters de eigen meegebrachte lunch
- na het eten is er een "rust"moment. Er is gelegenheid om bijvoorbeeld een filmpje te kijken, een digitaal boek te kijken/luisteren of een boek (voor)te lezen
- als afsluiting gaan de peuters nog even buiten spelen en bij slecht weer binnen spelen.

6.2 GROEPSSAMENSTELLING

Kinderen van ongeveer 2 tot 4 jaar kunnen de peuterspeelzaal bezoeken gedurende twee dagdelen per week. Binnen een peuterspeelzaal varieert het aantal peutergroepen. Een peutergroep komt op vaste dagdelen bij elkaar en bestaat uit een vaste groep peuters en vaste juffen. Er wordt aandacht geschonken aan een evenwichtige verhouding tussen het aantal jongens en meisjes. Wanneer er allochtone kinderen de peuterspeelzaal bezoeken wordt gezocht naar een verdeling over het aantal groepen binnen de peuterspeelzaal, waarbij zoveel mogelijk voorkomen wordt dat een allochtoon kind alleen in een groep autochtone peuters geplaatst wordt.

6.3 GROEPSGROOTTE

Een groep bestaat uit maximaal 16 peuters. Elke groep wordt begeleid door twee professionele juffen. Daarnaast wordt ruimte geboden aan stagiaires van relevante beroepsopleidingen. De continuïteit van de begeleiding van een peutergroep moet kwalitatief gewaarborgd zijn.

6.4 "VIEROGENPRINCIPE"

Wij hanteren de **"vier ogen principe"**. Dat betekent dat twee juffen op de groep moeten staan zodat een andere volwassene kan meekijken of meeluisteren. Hierdoor wordt de veiligheid vergroot. De juffen laten de deuren open en kunnen meekijken als er een peuter wordt verschoond of naar het toilet gaat. De SPGH streeft een open cultuur na, waarin de juffen elkaar durven aan te spreken waar nodig.

Zij zullen door hun coaches/ directeur hierin gestimuleerd worden om zodoende een veilige omgeving te creëren waarin peuters de optimale zorg en ontwikkelingsstimulering ontvangen.

6.5 PLAATSINGSBELEID

Voor alle peuters van 2 tot 4 jaar, waarvoor ouders dit wensen, dient er plaats te zijn op de peuterspeelzaal. De spreiding van peuterspeelzalen over de verschillende delen van Helleendoorn en de buurtschappen is zodanig dat alle ouders in hun directe woonomgeving één of meerdere speelzalen kunnen vinden.

Aanmelding voor de peuterspeelzaal geschiedt via de peuterspeelzaal of de website van de SPGH.

Ouders/opvoeders kunnen een voorkeur voor dagdelen of plaatsing in een bepaalde peutergroep (waar bijvoorbeeld een buurkind zit) kenbaar maken. Mogelijk wordt met deze wensen rekening gehouden.

Soms wordt een kind op medische en/of sociale indicatie geplaatst op verwijzing van de huisarts of het consultatiebureau. Vaak betreft dit een plaatsing voor 4 dagdelen per week op een VVE groep.

Bij aanvraag voor een plaatsing van een kind met een specifieke ontwikkelingsvraag of een bepaalde beperking vindt vooraf een gesprek met de ouders plaats, waarbij bekeken wordt of de aard van de ontwikkelingsvraag/beperking plaatsing wel of niet toelaat. Wanneer tot plaatsing besloten wordt, wordt er een proefperiode afgesproken waarbinnen de volgende criteria getoetst worden:

- Kan het kind met een beperking zelf de plaatsing aan;
- Kan de peutergroep waarin het kind geplaatst is, het aan;
- Kan de juffen deze taak aan.

Het kind kan soms met extra begeleiding geplaatst worden. Er wordt tot definitieve plaatsing overgegaan indien bovenstaande punten geen belemmeringen geven. Afhankelijk van de uitkomst hiervan wordt tot definitieve plaatsing overgegaan.

Ook kan tijdens een plaatsing geconstateerd worden dat de peuterspeelzaal niet de aandacht en begeleiding kan bieden die het kind nodig heeft en gezocht moet worden naar een andere voorziening. In overleg met ouders/opvoeders en JGZ wordt gekeken naar een passende oplossing.

6.6 WENNEN EN AFSCHIED NEMEN

De definitieve plaatsing op een peutergroep is voor zowel ouders als kind een hele stap. Een jong kind heeft nog weinig besef van tijd en kan nog niet bedenken dat wanneer één van de ouders/opvoeders hem of haar naar de peuterspeelzaal heeft gebracht, die ouder hem of haar ook weer komt ophalen.

Dit betekent dat het kind ruimschoots de tijd moet krijgen om te ervaren dat bij wegbrengen naar de speelzaal automatisch ook weer ophalen hoort. De speelzaal met al die kinderen en het vele spelmateriaal maakt een overweldigende indruk op een peuter. Het is dus veel veiliger om die eerste kennismaking samen met één van de ouders/opvoeders uit te voeren.

Ouders/opvoeders krijgen een aantal weken van tevoren bericht over het moment van plaatsing. Er wordt een tijdstip afgesproken waarop de ouders/opvoeders en het kind voor het eerst de speelzaal zullen bezoeken.

Bij vertrek van de ouder/opvoeder wordt afscheid genomen van het kind. De ouder/opvoeder blijft telefonisch bereikbaar voor de juffen en kan indien nodig, direct komen om het kind weer op te halen. De juf maakt het kind wegwijs in de peuterspeelzaal en toont begrip voor het proces van wennen en leren afscheid nemen dat de peuter zich eigen moet maken.

Wanneer blijkt dat dit proces zich zeer moeizaam voltrekt, moet in goed overleg vastgesteld worden of dit moment van plaatsing wel het juiste moment was en of plaatsing mogelijk nog enige tijd uitgesteld moet worden. Als het wenproces afgerond wordt blijft het afscheid nemen verlopen volgens een kort ritueel.

6.7 OPVANGTIJDEN

Peuterspeelzaal **Bommes** is op maandagmorgen en donderdagmorgen geopend van 8.15 uur tot 12.15 uur. Vanaf september bieden we bij Bommes ook verlengde opvanguren. Dat betekent dat er geluncht wordt en er opvang is tot 14.15 uur. Deze tijd sluit aan bij de basisschooltijd.

De juffen zijn 15 minuten voor aanvangstijd aanwezig en stelt het op prijs dat ouders op tijd hun kinderen halen en brengen. Jonge kinderen hebben immers weinig begrip van tijd en voor kinderen kan het heel verwarrend zijn wanneer er op ieder moment ouders binnen komen om een kind te brengen en te halen. De peuterspeelzalen hanteren de vakantieregeling Basisonderwijs van de Gemeente Hellendoorn.

6.8 STAGIAIRES/ VRIJWILLIGSTERS

Stagiaires

SPGH biedt mensen die een relevante opleiding volgen een stageplaats aan.

Zij worden begeleid door de juffen. Het kan dus voorkomen dat uw kind tijdelijk te maken heeft met de vaste juffen en een stagiaire. De stagiaire draagt geen eindverantwoordelijkheid en voert opdrachten uit die ze moeten doen vanuit school. Dit betekent dat de stagiaire de juffen ondersteunt in de dagelijkse werkzaamheden (spelletjes met kinderen doen, kinderen helpen onderweg naar zelfstandigheid, schoonmaken). De begeleiding wordt gedaan door een juf, die naar behoefte ondersteunt en contacten onderhoudt met de stagebegeleider vanuit de school. Zij leest ook de verslagen die de stagiaire moet maken voor school.

Criteria voor werving en selectie van vrijwilligers

De werving van nieuwe vrijwilligers kan plaatsvinden door het plaatsen van vacatures op de website van de SPGH, social media, werving via de vrijwilligerscentrale, via de flyers op de peuterspeelzaal, via directe werving door de juffen en mond-tot-mond reclame. Vrijwilligsters hebben altijd een gesprek met de directeur en aansluitend met de juffen van de betreffende locatie.

Zie bijlage II voor volledige omschrijving vrijwilligers.

6.9 UITSTAPJES

Er zijn een paar uitstapjes per jaar met de groep. Ouders/opvoeders zijn daarin verantwoordelijk voor het vervoer van hun kind. Voorbeelden van uitstapjes zijn een herfstwandeling of een speels peuteruitje in de omgeving of een bezoek aan de plaatselijke bibliotheek. Ouders worden hierover vroegtijdig geïnformeerd, zodat ze hiermee rekening kunnen houden. Ouders/opvoeders kunnen in het ouderportaal Kids Konnect aangeven of hun kind bij een ander in de auto vervoerd mag worden

Als de juffen met de groep een wandeling maken in de nabijheid van de locatie hebben peuters en juffen veiligheidshesjes aan en zorgen we voor voldoende begeleiding.

7. VOOR EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE (VVE)

7.1 VISIE

De juffen hebben te maken met een groep kinderen, die van elkaar verschillen maar ook overeenkomsten vertonen. Peuters maken in hun ontwikkeling ongeveer dezelfde fasen door. Op basis van opleiding en ervaring met peuters bouwen de juffen een beeld op van gedragingen die bij de peuterleeftijd horen.

De juffen kunnen het gedrag van een peuter vaak goed inschatten omdat ze het kind regelmatig en in verschillende situaties meemaken. Ze beoordelen het gedrag van het kind niet op basis van een momentopname, maar zien het in het totaal van het ontwikkelingspatroon.

De juffen zien weer andere aspecten in het gedrag van het kind dan de ouders/opvoeders, omdat in een groepssituatie andere kanten van een kind naar voren komen, zoals 'hoe gaat het kind om met andere kinderen?' of 'hoe opereert het kind los van de ouders/opvoeders?'. Zo'n peuter wordt door de juffen extra goed in de gaten gehouden. Met als doel het Vroegtijdig Onderkennen van ontwikkelings- en gedragsproblemen (VTO). Zie bijlage 1.

We zien vaak dat bepaald opvallend gedrag tijdelijk is en er een duidelijk verband is met omstandigheden thuis of op de speelzaal (zoals nog moeten wennen aan de peuterspeelzaal, de sinterklaasstress, gezinsuitbreiding thuis, nieuwe juf, veel nieuwe kinderen in de groep, lichamelijk niet in orde zijn, een verhuizing). Contact tussen ouder/opvoeder en de juffen kan al voldoende zijn om het gedrag te verklaren. Soms is er geen aantoonbare oorzaak voor het opvallende gedrag. De juf zal dan in overleg met de ouders/opvoeders via gerichte observaties proberen erachter te komen wat er aan de hand is en welke aanpak het beste zal werken. Ditzelfde kan gebeuren op aanvraag van de ouders/opvoeders.

Soms blijven ouders/opvoeders en/of juffen zich zorgen maken over de ontwikkeling. Het kan zijn dat er weinig verandering, verbetering of vooruitgang is waar te nemen. Ouders/opvoeders en juffen zullen dan in gezamenlijk overleg bekijken welke stappen verder gezet kunnen worden. De JGZ-verpleegkundigen kunnen hierbij ook betrokken worden. Er is een nauwe samenwerking met JGZ en zij komen regelmatig op de peuterspeelzaal om de ontwikkeling van de VVE-peuters te kunnen volgen. Ouders/opvoeders geven hiervoor schriftelijke toestemming bij aanvang van het VVE-traject.

7.2 DOELGROEP VVE (ZIE VVE BELEIDSPLAN)

De gemeente Hellendoorn stelt de volgende voorwaarden:

1. Gewichtenregeling: opleidingsniveau van ouders/ verzorgers
2. Thuis taal niet Nederlands of dialect
3. Sociaal emotionele problematiek

7.3 AANTAL VVE GEPLAATSTE KINDEREN

Bij peuterspeelzaal **Bommes** wordt er geen VVE aangeboden. Kinderen die hiervoor in aanmerking komen kunnen bij peuterspeelzaal Robbedoes aangemeld worden. De juffen werken wel met de Piramide methodiek.

7.4 VVE PIRAMIDE (VVE= VOOR-EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE)

VVE Piramide- methodiek

De SPGH werkt op alle zalen volgens de VVE-piramide methodiek. Voor- en vroegschoolse Educatie (VVE) is erop gericht, dat kinderen van 2-4 jaar die het nodig hebben, extra aanbod en ondersteuning krijgen, zodat ze zich al spelend ontwikkelen en vloeiend overgaan van de peuterspeelzaal naar de basisschool. Het programma is opgebouwd rond een aantal thema's (bijvoorbeeld ziek en gezond, kunst, feest etc.). Ouders ontvangen per mail bij elk nieuw thema een Piramidenieuwsbrief. In combinatie van spelen en leren worden peuters gestimuleerd in hun taal- en denkontwikkeling, en ook in de ontwikkeling van hun creativiteit en persoonlijkheid.

VVE groepen

Op 7 peuterspeelzalen (Brintje Beer, Robbedoes, 't Hummeltje, Ukke Pukkie, Hompeltje, 't Lammetje en Dreumes) kunnen kinderen met een indicatie van JGZ gedurende 4 dagdelen extra ondersteuning krijgen. Een VVE groep bestaat uit 8 indicatie kinderen, aangevuld met 8 reguliere kinderen (deze kinderen gaan 2 dagdelen naar de peuterspeelzaal).

Aanmelden en kosten

Voor informatie kunt u altijd bij de juffen terecht. U kunt ook contact opnemen met uw JGZ-verpleegkundige of arts van het consultatiebureau. Zij bepalen in overleg met u en de juf of uw peuter in aanmerking komt voor een indicatie voor de VVE groep.

Kosten VVE groep

Voor deelname aan de VVE groep geldt een inkomensafhankelijke ouderbijdrage. De extra twee dagdelen worden gesubsidieerd door de gemeente. Meer informatie hierover kunt u opvragen bij uw juf.

Piramide is een programma voor kinderen tussen 2 en 7 jaar die op een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf zitten, of in groep 1,2 en 3 van de basisschool.

Piramide biedt het kind een veilige speel- en leeromgeving, waarin het zich goed kan ontwikkelen en zich snel op zijn gemak voelt.

Het gaat binnen piramide om het welzijn van het kind en daarom is er ruimte om je als kind te ontwikkelen op alle mogelijke gebieden. Kinderen die extra steun nodig hebben krijgen individuele hulp: tutoring heet dat bij piramide.

In het Welkomprogramma leert het kind alle regels en rituelen kennen. Het zal dan ook ontdekken dat alle spulletjes in het lokaal een vaste plek hebben. Het geeft het kind houvast waardoor het haast vanzelf gaat spelen en spelenderwijs kan leren.

Projecten/thema's

Een bijzondere vorm van spel en zelfstandig leren vindt het kind d.m.v. de projecten. Samen met de juffen is de groep een aantal weken bezig met een projectthema. De projecten gaan over vertrouwde dingen die dicht bij de leefwereld van het kind staan, zoals: kleding, kleur en vorm, water, wonen, verkeer, kerstmis, Sinterklaas, herfst, lente etc. Aan de ruimte en de materialen is goed te zien wat het thema is. De kinderen ontdekken het thema door te kijken, voelen, horen, ruiken en proeven. Als de kinderen de basis van het thema goed kennen, helpt de juf de kinderen een stapje verder door het thema te verbreden en te verdiepen. Elk piramide jaar komen de projecten terug maar telkens op een hoger niveau.

Bij het project 'Huis' gaat het bij de peuters bijvoorbeeld om het huis van de buitenkant, in groep 1 om kamers in het huis en in groep 2 om verhuizing. Ook binnen de projecten is er aandacht voor alle aspecten in de ontwikkeling van het kind, dus zowel voor de verstandelijke, lichamelijke en emotionele ontwikkeling.

Vaste dag opbouw:

Een piramide dag heeft een vaste opbouw. De juffen staat het kind op te wachten en groet ieder kind. Ook de ouder/opvoeder is van harte welkom bij de zogeheten spelinloop, waarin de ouder/opvoeder met het kind kan gaan spelen. Dat maakt de overgang tussen thuis en peuterspeelzaal vaak iets makkelijker.

Op de dagritmekaarten, die aan de muur hangen, kunnen de kinderen precies zien wat ze die dag gaan doen. De overgang van de ene naar de andere activiteit wordt vaak aangegeven met een signaaliedje. De kinderen zingen mee en bergem intussen het speelgoed op waar ze mee bezig waren. Aan het eind van een piramide dag nemen de juffen de dag nog even door: 'Wat hebben we gedaan en wanneer komen we weer spelen?'. Tot slot zingen ze een afscheidsliedje en dan worden ze weer opgehaald door de ouder(s)/opvoeders.

Oudercontacten:

Omdat het om heel jonge kinderen gaat, is een goed contact tussen de ouders/opvoeders en de juffen van groot belang. Aan het begin en aan het eind van de dag als de ouders/opvoeders het kind komt brengen of halen is er gelegenheid om samen even te praten. Ook kan er een ander moment worden afgesproken om over de ontwikkelingen en de vorderingen van het kind te praten. Omstreeks de derde verjaardag van de peuter vindt er met ouders een 10 minuten gesprekje plaats. Het formulier van Cito over de Sociaal-emotionele ontwikkeling wordt als leidraad gebruikt.

Binnen piramide gaat het contact met de ouders/opvoeders een stapje verder. De ouders/opvoeders kunnen deelnemen aan bepaalde activiteiten binnen de groep maar ook is het belangrijk dat de ouders/opvoeders thuis activiteiten kunnen gaan doen die in het project aan de orde zijn.

Bijvoorbeeld bij het project kleding kunnen de ouders/ opvoeders 's avonds bij het uitkleden aandacht besteden aan de kledingstukken, de kleuren, de grootte, of de kleren passen of ze te groot zijn en of de kleren van mama en papa ook passen. Dat is niet alleen leuk, maar ook heel leerzaam.

Via de mail van de SPGH ontvangen de ouders/opvoeders bij elk nieuw projectthema een bijbehorende nieuwsbrief waarmee zij op de hoogte worden gehouden over wat er zich afspeelt op de peuterspeelzaal.

Via whatsapp wordt er informatie met ouders/ opvoeders gedeeld over thema's, liedjes, themaboeken, voorlezen en andere activiteiten.

Daarnaast zijn we gestart met VVE Thuis. De algemene doelstelling van VVE Thuis is het vergroten van onderwijskansen van kinderen met risico op achterstanden.

Er is aandacht voor:

- Bevorderen van de taalontwikkeling
- Bevorderen van een stimulerende taalomgeving
- Het verhogen van de kwantiteit en kwaliteit van de taalinteractie tussen ouders en kind

De juffen organiseren ouderbijeenkomsten waarbij de ouders uitleg ontvangen over de activiteiten en de benodigde materialen die zij thuis met hun kind gaan doen. De juffen evalueren de vorige bijeenkomst, wat ging er goed, wat vond je leuk om te doen met je kind, waar liep je tegenaan? En vond je het leuk om te doen?

Informatie over elk kind afzonderlijk

De juffen verzamelen informatie over ieder kind afzonderlijk door bijvoorbeeld de dagelijkse observaties. Daarnaast wordt elk kind tijdens de peuterspeelzaalperiode 2x systematisch geobserveerd met behulp van de cito-observatielijst sociaal-emotionele ontwikkeling. Ook maken ze een aantal toetsen. De cito-taaltoets, de cito rekentoets en de observatielijst sociaal- emotioneel worden met 3 jaar en 2 maanden afgenomen en met 3jr en 9 maanden. Op grond van de resultaten op die toetsen en de observaties krijgen de juffen een evenwichtig beeld van de ontwikkeling van ieder kind. Zo kunnen zij samen met de ouders/opvoeders ervoor zorgen dat het kind een goede, stevige basis krijgt.

7.5 DOORGAANDE ONTWIKKELINGSLIJN

Bij ieder kind voltrekt zich een natuurlijk ontwikkelingsproces; het liefst in één ononderbroken lijn tot in de volwassenheid. In de loop van zijn ontwikkeling krijgt het kind te maken met verschillende voorzieningen: consultatiebureau, peuterspeelzaal, basisonderwijs, voortgezet onderwijs. Het is belangrijk dat er afstemming is tussen deze voorzieningen om abrupte overgangen te voorkomen. Afstemming als het gaat om bijvoorbeeld pedagogische houding, activiteiten, verwachtingen, materialen.

De peuterspeelzaal wil kinderen een goede start meegeven op de basisschool. Wil zij dit op adequate manier kunnen doen dan moet er in ieder geval samenwerking zijn tussen beide instellingen. Wat vraagt de basisschool van kinderen? Hoe kan de peuterspeelzaal daar rekening mee houden? Wat hebben peuters geleerd en hoe kan daar binnen de onderbouw van de basisschool op ingespeeld worden? Dit betekent een pleidooi voor een duidelijke relatie tussen wat men in de voorschoolse periode onderneemt en de manier

waarop in de onderbouw wordt gewerkt. Probleem in de praktijk is dat niet alle kinderen na vertrek van de peuterspeelzaal naar dezelfde basisschool gaan. Er moet dus samenwerking met verschillende basisscholen plaatsvinden. Onderling verschillen de basisscholen van elkaar. Afstemming is zeker belangrijk als het gaat om kinderen bij wie de ontwikkeling minder soepel verloopt.

Voor deze kinderen vindt er een "warme overdracht" plaats. Hiermee wordt bedoeld dat er een gesprek plaatsvindt met de leerkracht van groep 1 en/of de IB-er van de basisschool. De ouders worden hier ook voor uitgenodigd.

7.6 INTERCULTUREEL WERKEN

Ons land is een veelkleurige samenleving geworden. Wie wil functioneren in een dergelijke samenleving moet kunnen omgaan met mensen van verschillende etnische afkomst. Nederland is een veelkleurige samenleving. Nu en in de toekomst werken we meer en meer samen met mensen die een verschillende culturele achtergrond hebben. Dat vraagt om een specifieke wijze van benaderen en communicatie in de omgang met elkaar. Als beroepskracht moet je over deze competenties beschikken.

Centraal in een interculturele werkwijze staan:

- Het herkennen en erkennen van culturele verschillen in de pedagogische aanpak van kinderen, bijvoorbeeld rondom het slapen, eten, kleding, hygiëne, straffen en belonen.
- De aandacht voor spelmateriaal en inrichting van het gebouw.
- Het waar mogelijk stimuleren van tweetalige ontwikkeling, waarbij peuters zoveel mogelijk thuis eerst hun moedertaal leren en het Nederlands op de peuterspeelzaal.
- Het contact met allochtone ouders, met nadruk op interculturele communicatie.
- Zorg doorgaande lijn, doorverwijzing als een peuter en/of ouders extra begeleiding nodig heeft.

De juffen moeten laten merken dat ze alle kinderen en ouders accepteren en waarderen. Dit vraagt een kritische blik naar zichzelf, naar de eigen vooroordelen, naar de normen en waarden waaraan men veel waarde hecht en die eigenlijk niet ter discussie staan. Intercultureel werken heeft dus vooral met de eigen houding van de juffen te maken.

Peuters maken bij het spelen nog geen onderscheid tussen vriendjes van de eigen of van andere etnische groepen. Door bij deze kinderen een positieve sfeer in de groep te creëren, met stimulansen voor samenspel en onderlinge contacten, wordt een basis gelegd voor een makkelijker acceptatie van elkaar op latere leeftijd.

Tevens kan de speelzaal de gelegenheid bieden op ongedwongen wijze elkaars etnische achtergrond te leren kennen.

Intercultureel werken begint met het creëren van een vertrouwde omgeving voor alle kinderen die de speelzaal bezoeken. Spelmateriaal wordt zo gekozen dat het voor kinderen uit verschillende culturen, herkenningspunten en identificatiemogelijkheden biedt. Want alleen zo leren kinderen spelenderwijs omgaan met een samenleving waarin verschillende culturen naast elkaar bestaan en leren zij de omgeving zoals die in werkelijkheid is te ontdekken, te kennen en te waarderen. Bij het werken met allochtone en autochtone kinderen wordt de juf geconfronteerd met andere gewoonten, normen en

waarden. Binnen een interculturele werkwijze is aandacht voor de taalontwikkeling van de peuters van groot belang.

Allochtone ouders spreken thuis in hun eigen taal met hun kinderen. Een tweede taal kan alleen maar goed aangeleerd worden wanneer er een stevige basis in de eerste taal aanwezig is. De peuterspeelzaal stelt zich dan tot taak voldoende Nederlands aan te bieden.

7.7 TAKEN VAN DE JUF/MENTOR

Een juf/ mentor signaleert, observeert en maakt een inschatting of opvallend gedrag bij een kind als zorgelijk moet worden opgevat of niet. Zij zoekt een manier van omgaan met het kind in de groep. Dit in samenspraak met collega's, de ouders en eventueel andere deskundigen. Samen met de ouders bekijkt zij welke stappen nodig zijn. Ze ondersteunt de ouders daarin. Een juf stelt geen diagnose. Daarvoor is een specifieke deskundigheid nodig. Dit onderdeel wordt overgelaten aan deskundigen op dit terrein. (zie verder Hoofdstuk 8 blz 33)

7.8 INZET PEDAGOGISCH BELEIDSMEDEWERKER/COACH

De pedagogisch beleidsmedewerker/ coach van de SPGH is verantwoordelijk voor het ontwikkelen, invoeren en borgen van het pedagogisch beleid. Dat gaat verder dan alleen het pedagogisch beleidsplan, het omvat al het beleid dat raakt in de pedagogische praktijk.

In detail zijn onderstaande de taken van de pedagogisch beleidsmedewerker:

- De pedagogische visie; het opnemen van wet- en regelgeving en maatschappelijke ontwikkelingen
- Het pedagogisch beleidsplan en locatie specifieke bijlagen
- Draagt mede zorg voor nieuw beleid en protocollen met daarbij het faciliteren van nieuw beleid
- De pedagogische werkmethode Piramide en daarbij behorende nieuwe ontwikkelingen

Overige verantwoordelijkheden;

- Kennisoverdracht van het pedagogisch beleid, de Piramide methodiek aan nieuwe medewerkers, als onderdeel van het inwerkprogramma
- Organisatie van het (bij) scholingsprogramma Piramide
- Intervisie: begeleiden van de juffen mb.t. pedagogische vraagstukken
- Zorgdragen voor regelmatige interne communicatie van pedagogische onderwerpen naar de teams (permanente educatie)
- Borgen van de zorgstructuur zoals samenwerking met ouders, instanties van de peuterspeelzalen, basisscholen, bibliotheek, logopedistes, JGZ (consultatiebureaus) zorgconsulenten gemeente etc.

Werkwijze:

De pedagogisch coach bezoekt alle groepen regelmatig. Door middel van eigen observaties en gesprekken met alle juffen ervaren ze hoe het werk verloopt. Met deze

nauwe samenwerking en door veel met elkaar te delen komen we samen tot nieuwe inzichten. Tijdens team overleggen en personeelsbijeenkomsten bespreken we dit en zetten zo nodig er actie op. Doordat we een nauwe samenwerking hebben met het consultatiebureau kan er een verzoek worden ingediend om een Orthopedagoog op de peuterzaal mee te laten kijken. Dit gebeurt altijd in overleg met de ouders/ opvoeders.

Ook door het lezen van vakliteratuur, (bij) scholing over de Piramide methodiek en intervisie bijeenkomsten en workshops willen we de pedagogische kwaliteit borgen.

Uren invullen beleid en coaching

De beleidstaken liggen deels bij de directeur en deels bij de pedagogisch coach/beleidsmedewerker.

FTE benodigd: totaal 1184 uren voor 2024.

$1184/52=22,8\text{uur} = 0,63 \text{ FTE}$

Verdeling

directeur 0,08 FTE

Pedagogisch coach 0,55 FTE

Coachen 9,4 FTE *1 uur 94 uur

49 VEkinderen * 10 uur 490 uur

Totaal = 584

Beleid

12* 50uur = 600

Totaal = 1184 uren

Voor meer informatie over coaching en beleid verwijst ik u naar het Coachplan van SPGH.

7.9 OPLEIDINGSPLAN BEROEPSKRACHTEN VVE

Het doel van het opleidingsplan is dat de juffen nu en in de toekomst goed kunnen blijven functioneren en ontwikkelen, binnen en buiten de SPGH. Een ander doel is dat het de (pedagogische) kwaliteit van het werk binnen de organisatie bevordert. De SPGH werkt al jaren met de Piramide VVE methode. De juffen zijn geschoold in deze methode die niet alleen op VVE locaties maar in de gehele organisatie wordt toegepast. Met een trainer en coach in huis vindt er continue bijscholing plaats.

Het opleidingsplan bestaat uit een algemeen opleidingsplan voor onze 11 geregistreerde peuterspeelzalen en een aanvullend opleidingsplan per VVE peuterspeelzaal-locatie. De opleidingseisen die gesteld worden aan de juffen zijn zowel voor de VVE als niet VVE locaties gelijk. Alle juffen zijn VVE geschoold en op alle locaties wordt aan de peuters de Piramide methode aangeboden. Het scholingsaanbod wordt breed ingezet om kennis en vaardigheden te behouden en te vergroten. Wij zetten externe opleiders, sprekers,

alsook interne coach en trainer in om zowel op team- als individueel niveau hoogstaande kwaliteit te leveren.

Voor het opleidingsplan verwijst ik u naar het opleidingsplan 2024/2025 van SPGH.

7.10 ROL VAN DE AANDACHTSFUNCTIONARIS

Vroegtijdig signaleren is belangrijk voor het kind, de ouders en de juffen. Hoe sneller ontwikkelings- of gedragsproblemen (VTO) worden gesignaleerd, hoe sneller maatregelen genomen kunnen worden in de vorm van goede hulp. Dit maakt de kans op negatieve gevolgen voor de verdere ontwikkeling kleiner.

Een kind kan zelf nog niet goed aangeven dat er iets aan de hand is. Het zendt signalen uit en het is van belang om deze op te pakken. Als bekend is waarom een kind zich op een bepaalde manier gedraagt, kan er meer begrip worden opgebracht voor dat gedrag en kan er rekening mee gehouden worden. De aanpak kan daarop afgestemd worden.

Een kind met opvallend gedrag kost soms veel tijd van de juffen, wat ten koste kan gaan van andere kinderen. Soms besluiten ouders en/of juffen samen met de aandacht functionaris en directeur dat de peuterspeelzaal niet de juiste plek is voor een kind. Het kan zijn dat daardoor de beslissing wordt genomen om te stoppen en er afscheid moet worden genomen.

Er vindt via de huisarts of consultatiebureau een verwijzing plaats. Wanneer de juffen en/of ouders denken dat er een taal- of spraakachterstand is kan er een logopedist of NT2 deskundige geraadpleegd worden. Wanneer een kind problemen heeft met de motoriek dan kan er een kinder-fysiotherapeut geraadpleegd worden.

Daarnaast kan er via het consultatiebureau een Orthopedagoog gevraagd worden om mee te kijken op de peuterspeelzaal wanneer het kind probleemgedrag vertoont. De ouders zijn hier altijd van op de hoogte en hebben hier toestemming voor gegeven.

VTO (vroegtijdige onderkenning) -protocol

De Stichting hanteert een stappenplan als het gaat om opvallend gedrag: het VTO-protocol. Dit protocol is opgenomen in Bijlage I.

Protocol "Kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag' voor de kinderopvang.

De SPGH hanteert het protocol, met inachtneming van geldende wetgeving, opgesteld om kinderopvangorganisaties handvatten te bieden in situaties wanneer er sprake is van signalen van kindermishandeling in de thuissituatie, een geweld- of zedendelict door een medewerker van de kinderopvang of seksueel grensoverschrijdend gedrag door kinderen op de opvang. De aandachtsfunctionaris zal samen met de directeur en de juffen het afwegingskader doorlopen en evt. vervolgstappen ondernemen zodat we hier op een professionele manier mee om gaan.

8. SAMENWERKING MET HET LOKALE WERKVELD

8.1 SAMENWERKING MET ANDERE INSTELLINGEN:

De SPGH onderhoudt contacten met een aantal organisaties op het terrein van onderwijs, cultuur en welzijn in de gemeente Hellendoorn. Op deze wijze worden onderlinge belangen gekoppeld wat ten gunste komt van verschillende doelgroepen. Omdat samenwerking veelal ook kan leiden tot kwaliteitsverbetering van de eigen organisatie wat in dit geval ten goede komt aan de peuters, maakt de SPGH actief deel uit van het integraal jeugdbeleid binnen de gemeente Hellendoorn.

8.2 OVERDRACHT NAAR DE BASISCHOOL

In de gemeente Hellendoorn wordt er door verschillende kinderopvangorganisaties en de SPGH eenzelfde overdrachtsformulier naar alle basisscholen (openbaar, protestant-christelijk en katholiek) gebruikt. Het formulier wordt ingevuld door de mentor, daarna besproken met de ouders/opvoeders, en als ouders/opvoeders akkoord zijn dan ondertekenen ze het formulier. Deze wordt dan opgestuurd naar de directeur van de betreffende basisschool. Die verspreidt de informatie naar de leerkracht die de peuter in de klas krijgt.

9. 'SAMEN OPVOEDEN'

9.1 HET BELANG VAN EEN GOEDE SAMENWERKING TUSSEN OUDERS/OPVOEDERS EN JUFFEN/MENTOR

Op het moment dat ouders/opvoeders hun kind naar een peuterspeelzaal brengen, betrekken ze anderen bij de opvoeding van hun kind. Ouders/opvoeders hebben een indirecte invloed via de interacties die zij met hun kind hebben. De competenties, gedragsstijl en verwachtingen die kinderen in interactie met hun ouders/opvoeders ontwikkelen, nemen zij mee naar de peuterspeelzaal, waar zij op hun beurt mede de omgang met de juffen, peuters en de materiële omgeving bepalen. Ouders/opvoeders blijven hoofverantwoordelijk voor de opvoeding. Een juf wordt medeverantwoordelijk voor de opvoeding en het welzijn van het kind. Dit delen van de verantwoordelijkheid maakt dat goede en regelmatige contacten tussen ouder/opvoeder en juf van groot belang zijn. Hiervoor is het mentoraat ingesteld. In dit hoofdstuk wordt verder over mentor geschreven. Als ouders en kind voor de kennismaking op de zaal komen, horen ze wie de mentor is.

Contacten tussen ouder/opvoeder en mentor zijn in de praktijk belangrijk om een aantal redenen:

- Om de leefwerelden beter op elkaar af te kunnen stemmen
- Om samen een lijn te vinden in de opvoeding
- Om een kind beter te kunnen begrijpen
- Omdat ouders/opvoeders en juffen van elkaar kunnen leren
- Omdat ouders/opvoeders het recht hebben te weten hoe het met hun kind gaat.

Er mogen best verschillen zijn tussen de situatie op de peuterspeelzaal en de thuissituatie. Het is echter wel belangrijk om een aantal zaken van elkaar te weten. Ouders/opvoeders moeten in grote lijnen op de hoogte zijn van de gang van zaken op de peuterspeelzaal. Hoe ziet de dagindeling eruit? Welke activiteiten worden er gedaan? Wat zijn de regels en grenzen? Hoe is het gedrag van het kind op de speelzaal? Hoe wordt er met kinderen omgegaan?

De juffen willen graag weten hoe het kind thuis is en of er bijzondere omstandigheden zijn die van invloed kunnen zijn op het gedrag van het kind.

Soms kan het handig zijn de aanpak van een peuter goed met elkaar af te stemmen. Te grote verschillen in benadering kunnen bij sommige kinderen leiden tot problemen.

Ouders/opvoeders maken hun kind meer mee dan de juffen. Ze weten vaak ook wat de achtergronden van bepaald gedrag is. De juffen zien het kind weer op een andere manier. Samen kunnen de juffen en ouders vaak een manier vinden die het beste aansluit bij een bepaald kind.

Soms komen ouders/opvoeders met vragen en twijfels bij de juffen. Is het normaal, dat mijn kind zo slecht eet, zo koppig is, andere kinderen bijt, nog niet praat...? De juffen zien veel verschillende kinderen van dezelfde leeftijd en hebben een goed beeld van de ontwikkelingen van kinderen in de peuterleeftijd.

Zij kunnen ouders/opvoeders regelmatig geruststellen. Bepaald gedrag hoort bij de leeftijd en gaat vanzelf over. Zij kunnen ouders/opvoeders ondersteunen bij het

opvoeden van hun kinderen door een luisterend oor te bieden, begrip te tonen en tips te geven. De verschillende deskundigheden van ouders/opvoeders en de juffen kunnen elkaar in de praktijk goed aanvullen.

Soms gedraagt een kind zich op de peuterspeelzaal anders dan normaal. De peuter is bijvoorbeeld extra druk of juist stil. Soms zijn daar duidelijke redenen voor in de thuissituatie (zoals een verhuizing, de komst van een nieuw broertje of zusje, ziekte van een familielid). Voor een juf kan het belangrijk zijn deze achtergronden te weten. Ze kan het gedrag dan beter plaatsen en proberen er op een goede manier op in te spelen.

9.2 IEDER KIND EEN MENTOR

Tijdens het 1ste kennismakingsbezoek zal de mentor van uw kind zich aan u voorstellen. Een mentor is een juf die uw kind goed volgt in haar/zijn ontwikkeling en werkt op de groep waar uw kind is ingedeeld. De mentor is het eerste aanspreekpunt voor u als ouders/opvoeders om de ontwikkeling en het welbevinden van uw kind te bespreken. Eventueel vervult de mentor ook een rol in het contact met andere professionals. Dit altijd alleen met toestemming van u. Ook kan er door overleg met ouders/opvoeders worden afgestemd hoe aan wensen en behoeften van het kind tegemoet kan worden gekomen. De combinatie van ontwikkelingsgericht werken en de inzet van een mentor maakt dat belangrijke ontwikkelstappen worden gevolgd en eventuele problemen tijdig worden gesignaleerd. Om de kinderen de juiste zorg te kunnen bieden en binnen de groep op één lijn te zitten is er ook regelmatig overleg met de collega nodig. Een goed contact tussen ouders/opvoeders en mentor is de basis voor een goede samenwerking. Het welzijn van het kind staat daarin centraal.

Om ouders/ opvoeders en mentor met elkaar in contact te brengen zijn er verschillende contactmomenten gecreëerd. Sommige zijn meer informeel van aard (zoals halen en brengen); andere zijn formeel (aparte afspraak). Er is drie keer per anderhalf jaar een 1-op-1 tussen ouders/opvoeders en mentor. Bij de start vindt er een kennismakingsgesprek plaats, omstreeks de leeftijd van drie jaar vindt er een 10 minuten gesprek plaats en wanneer het kind naar de basisschool gaat wordt het overdrachtsformulier besproken dat bestemd is voor de basisschool.

Het is belangrijk dat ouders/opvoeders regelmatig een kijkje in de keuken kunnen nemen om een beeld te krijgen van het reilen en zeilen op de speelzaal. De juffen stellen het erg op prijs dat ouders/opvoeders meehelpen bij bepaalde activiteiten.

De volgende contactmomenten kunnen door ouders/opvoeders benut worden:

- Kennismakingsuurtje (bij plaatsing van de peuter)
Ouders/opvoeders kunnen bijzonderheden over hun kind vertellen. Het is bijvoorbeeld belangrijk te weten wat de culturele achtergrond is met bepaalde leefregels, het kind een dieet heeft, allergieën heeft, medicijnen gebruikt en ziekte heeft. De mentor kan informatie geven over verschillende facetten van de peuterspeelzaal: de regels, de kosten, de dagindeling en dat ze terecht kunnen bij de mentor met bepaalde problemen.
- Halen en brengen

Dit is eigenlijk het belangrijkste contact. Veel informatie wordt uitgewisseld. Dit moment is echter minder geschikt als de ouder/opvoeder of mentor wat dieper op iets in wil gaan of als een onderwerp privacygevoelig is. Dan is het raadzaam een aparte afspraak te

maken, waarbij men niet gestoord wordt. Bij het halen en brengen moet de mentor haar aandacht verdelen over de verschillende ouders/opvoeders en de kinderen. Ze zal dan niet zo uitgebreid op zaken in kunnen gaan als ze wel zou willen. Belangrijke gebeurtenissen tussen de peuterspeelzaalochtend of middag zal zij zeker doorgeven.

De ouders kunnen aanwezig zijn op de peuterspeelzaal bij de volgende gebeurtenissen:

- Verjaardag viering van een kind.
- Bij het brengen op de 1^e peuterspeelzaalochtend
- Apart gesprek op de speelzaal of thuis op aanvraag van de mentor of ouders
- Schoonmaakavonden
- Koffieochtenden
- Sinterklaas en/of kerstfeest
- Uitstapjes.

9.3 KINDEREN MET ALLERGIE EN/OF MEDICIJNGEBRUIK:

Kinderen kunnen geneesmiddelen voorgeschreven krijgen door hun huisarts of specialist. Dit zijn middelen die op recept voorgeschreven worden. Als het kind deze middelen ook nodig heeft gedurende het verblijf op de peuterspeelzaal zullen de ouders hun "zeggenschap" over deze toediening over willen dragen aan de juffen. Hiervoor verwijzen we naar het protocol medicijn gebruik.

9.4 REGELS RONDOM PRIVACY

In bepaalde situaties wordt expliciet de toestemming van ouders gevraagd voordat zaken worden ondernomen.

- Bij de overdracht van gegevens naar de basisschool
- Bij het vastleggen van observatiegegevens in het kader van een kind-volgsysteem
- Bij het consulteren van deskundigen over opvallend gedrag bij een kind
- Bij het observeren van een kind door een externe deskundige.

De SPGH heeft een privacy protocol ontwikkeld waarin o.a. de privacybescherming van ouders en kinderen binnen de peuterspeelzaal beschreven staat.

9.5 INFORMATIE AAN OUDERS/OPVOEDERS

Bij de huisartsen, het consultatiebureau en de bibliotheek liggen informatiefolders over het peuterspeelzaalwerk van de SPGH. Bij inschrijving van een peuter krijgen ouders/opvoeders informatie over de algemene gang van zaken binnen de SPGH en specifieke informatie over de zaal die de peuter gaat bezoeken.

Wanneer een peuter een speelzaal bezoekt worden ouders/ opvoeders door middel van een nieuwsbrief op de hoogte gehouden. Ook ontvangen alle ouders/opvoeders om de drie weken een Piramide nieuwsbrief met het nieuwe thema. Op de website staan veel beleidsplannen ter inzage.

Oudercommissie/ Ouderraad

De SPGH vindt het belangrijk om de stem van de ouders/opvoeders door te laten klinken in de manier waarop we ons werk doen. Daarom hebben we oudercommissies op onze locaties.

Deze commissies wijzen maximaal twee ouders aan die zitting zullen nemen in de Centrale Ouderraad van de SPGH.

In deze Centrale Ouderraad wordt het algemeen beleid van de SPGH besproken. De Centrale Ouderraad heeft het recht gevraagd en ongevraagd directeur en bestuur te adviseren over alle zaken die zij belangrijk vindt. De lokale oudercommissie dient als ondersteunende club voor de afgevaardigde van hun locatie in de Centrale Ouderraad, zodat deze de gehele locatie kan vertegenwoordigen.

9.6 KLACHTENCOMMISSIE

We gaan ervan uit dat klachten van ouders in de eerste plaats terechtkomen bij de juffen van de peuterspeelzaal.

Mocht dit niet tot een oplossing leiden dan kunnen ouders gebruik maken van het interne of externe klachtenreglement. Deze is te vinden op de website van de SPGH of op de peuterspeelzaal.

BIJLAGE I: VTO PROTOCOL

Problemen kunnen zich voordoen op het gebied van opvoeding, gedrag en/of ontwikkeling.

Hierbij kan men de volgende richtlijnen gebruiken;

A. Signalering spraaktaal ontwikkeling.

- Praat niet in 2-3 (2,5 tot 3 jaar)/ 3-5 (tot 4 jaar) woordzinnen.
- Praat niet in volledige zinnen.
- Kind gebruikt onvoldoende taal om iets te vragen of duidelijk te maken.
- Begrijpt geen simpele opdrachten.
- Er is onvoldoende sprake van vraag- en antwoordspel.
- Hapert, stottert langer dan drie maanden.
- Praat onverstaanbaar.
- Lijkt hardhorend, praat voortdurend luidruchtig.

B. Motorische ontwikkeling.

- Kan niet loslopen.
- Kan niet rennen zonder vaak te vallen.
- Heeft houterige en/of verkrampde bewegingen.
- Lopen lijkt slap en krachteloos.
- Is onhandig in simpele bezigheden.

C. Sociaal-emotionele ontwikkeling.

- Is moeilijk te troosten door volwassenen.
- Vraagt veel aandacht van de volwassenen.
- Is vaak driftig, prikkelbaar.
- Is onzeker.
- Heeft moeilijkheden met aanpassen.
- Reageert nauwelijks op berisping en beloning.
- Is agressief t.o.v. andere kinderen.
- Is vaak ongehoorzaam.
- Heeft moeite met lichamelijke aanraking.
- Is teruggetrokken, verlegen, stilletjes.
- Kind kijkt je niet aan; geen oogcontact.
- Is angstig voor nieuwe situaties/vreemden.
- Is overdreven aanhankelijk zonder onderscheid van persoon
- Reageert en uit zich vreemd, oninvoelbaar, onbegrijpelijk
- Wisselt doorlopend van bezigheden, ook als hij/zij iets leuk vindt.

D. Spelontwikkeling: Heeft het kind spelinhoud?

- Solitair spel: speelt alleen/ parallel spel: speelt naast een ander kind
- Kan moeilijk omgaan met speelgoed.
- Kan zich slecht concentreren.
- Kan geen ander kind naast zich verdragen.

- Kan niet wachten op zijn/haar beurt.
- Spel lijkt inhoudsloos.
- Gaat vreemd met zijn speelgoed om.

E. Zelfredzaamheid.

- Kan niet zelf eten en/of drinken.
- Kan zichzelf niet bezighouden en vermaken.
- Kan geen kledingstuk, bijv. broekje, aan- of uitdoen.

F. Lichamelijke ontwikkeling.

- Veel ziek of maakt een ziekelijke indruk.
- Ziet slecht, hoort slecht.
- Is druk, over beweeglijk/hyperactief.
- Wijkt opvallend af in lengte en/of gewicht.
- Is regelmatig hangerig, is loom, passief, niet fit.

G. Overig

- Twijfel over lichamelijke verzorging en hygiëne.
- Kind heeft een medische achtergrond, waarover bij de juffen vragen en zorgen bestaan.
- Twijfel over geestelijke en/of lichamelijke mishandeling.
- Twijfel over seksuele intimiteiten.

Raadpleeg bij het vermoeden van kindermishandeling het protocol "Kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag" voor de kinderopvang. De Meldcode inclusief afwegingskader, de meldplicht(MOA) en hoe om te gaan met seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

BIJLAGE 2 VRIJWILLIGERSPROFIEL

Vrijwilligsters

In een eerste gesprek komen de volgende onderwerpen (meestal) aan de orde:

- Affiniteit met jonge kinderen
- Introductie SPGH
- Het vrijwilligersbeleid
- Meldcode
- De taakomschrijving en de eisen van de vrijwilliger
- Introductie op het pedagogisch beleid
- RIE veiligheid en gezondheid

Een mogelijke profielschets van een vrijwilliger is:

- Opleiding bij voorkeur minimaal mbo-niveau
- Goede beheersing van de Nederlandse taal in woord en geschrift
- Bij voorkeur al ervaring met peuters
- Weten om te gaan met gevoelige informatie en deze niet verspreiden
- Gemotiveerd zijn voor het assisteren van de peuterspeelzaalleidster bij alle voorkomende werkzaamheden in de peuterspeelzaal, zowel tijdens de groepsuren, als daarbuiten

Verdere vereisten:

- Enthousiaste inzet
- Beschikbaarheid op de afgesproken tijd
- Bereid zijn om minimaal 2 weken als stagiaire mee te draaien op de beoogde groep
- Bereidheid om, na een inwerkperiode, zelf initiatieven te ontplooiën
- In bezit zijn van een VOG of deze aanvragen

Na wederzijdse instemming over het vrijwilligerswerk wordt in de meeste gevallen een afspraak gemaakt over een startdatum en een introductieperiode. De introductieperiode (4 weken) geldt ook als proefperiode voor beide partijen. Voor de start van het vrijwilligerswerk dient een VOG overlegd te worden.

Vrijwilligers (die niet goed bekend zijn met het peuterspeelzaalwerk) gevraagd worden om enkele keren mee te draaien, zodat duidelijk wordt of het vrijwilligerswerk bij hen past of niet.

Het kan voorkomen dat al tijdens de inwerkperiode, maar eventueel ook daarbuiten blijkt dat er toch geen goede match is tussen de vrijwilligsters en de organisatie. In dat geval worden er meerdere gesprekken gevoerd om te proberen tot een oplossing te komen. Lukt dit niet, dan zal er met opgaaf van reden door de directeur afscheid genomen moeten worden. Als een vrijwilliger zelf vertrekt, wordt er een gesprek gevoerd waarin geïnformeerd wordt naar de beweegredenen. Een goede afronding is te allen tijde wenselijk.

Kerntaken en functies van vrijwilligers

Tijdens de openingstijden van de peuterspeelzaal biedt de vrijwilligster ondersteuning door te helpen met de activiteiten op de peuterspeelzaal. De werkzaamheden kunnen bestaan uit bijvoorbeeld:

- Met de kinderen meespelen
- Voorlezen aan een groepje kinderen
- Helpen bij het fruit eten
- Helpen met het verschonen of naar het toilet gaan van kinderen
- Helpen met het maken van werkjes, verjaardag hoedjes etc.

Wat een vrijwilligster aan taken doet, is mede afhankelijk van de kennis en ervaring van de vrijwilligster. Dit gaat altijd in overleg met de peuterspeelzaalleidster. De peuterspeelzaalleidster is primair verantwoordelijk voor de gang van zaken op de peuterspeelzaal. De vrijwilligster draagt geen verantwoordelijkheid voor de groep of de ruimte waar de peutergroep zich bevindt.

De peuterspeelzaalleidster is verantwoordelijk voor het zaalmanagement. De leidster kan wel met de vrijwilligster afspreken dat zij zorgdraagt voor specifieke taken, bijv. in het boekje of de agenda kijken wat moet gebeuren aan werkjes voor opa's en oma's of welke voorbereidingen er getroffen moeten worden als er een verjaardag gevierd wordt. De leidster blijft wel eindverantwoordelijk, dus zeker in het begin zal de leidster dit wel moeten controleren. Het is ook deels afhankelijk van de kennis en ervaring van de vrijwilligster wat er van haar gevraagd kan worden.

De oudercontacten zijn primair een verantwoordelijkheid van de peuterspeelzaalleidster. De vrijwilligster verwijst een ouder door naar de peuterspeelzaalleidster, wanneer een ouder grote (bijv. opvoedingsproblemen, achterstand in ontwikkeling, medische problemen, relatieproblemen etc.) problemen aangeeft. Kleine problemen (zoals verkoudheid, incidentele of tijdelijke eetproblemen etc.) en vragen van ouders kan een vrijwilligster ook beantwoorden. Het ontvangen en uitzwaaien van de peuters doen de peuterspeelzaalleidster en vrijwilligster gezamenlijk.

De vrijwilligster werkt altijd onder aansturing van de peuterspeelzaalleidster. De peuterspeelzaalleidster coördineert de werkzaamheden van de vrijwilligster. Vrijwilligers worden op vaste dagdelen ingezet op een vaste locatie, zodat de continuïteit voor kinderen en peuterspeelzaalleidster gewaarborgd is.

Het doen van vrijwilligerswerk brengt ook verantwoordelijkheden met zich mee. De SPGH mag ervan uitgaan dat de vrijwilligers zich aan de gemaakte afspraken houden.

De vrijwilligster is in staat het pedagogische beleid van de SPGH te onderschrijven en dit uit te dragen in haar omgang met peuters, ouders en beroepskrachten. De vrijwilligster is in staat om de aanwijzingen van de peuterspeelzaalleidster zichtbaar op te volgen. Er wordt van zowel de vrijwilligster als de peuterspeelzaalleidster verwacht dat zij discreet en zorgvuldig omgaat met vertrouwelijke zaken met betrekking tot ouders, peuters, collega's of anderen.

Indien gewenst kunnen vrijwilligsters in overleg met de Pedagogisch Beleidsmedewerker, ten behoeve van deskundigheidsbevordering deelnemen aan relevante informatie- en themabijeenkomsten.

BIBLIOGRAFIE

- Walraven, R. e. (2020). *Pedagogische kwaliteit in de kinderopvang: Doelstellingen en kwaliteitscriteria*. Opgehaald van Expertisecentrum Kinderopvang:
<https://expertisecentrumkinderopvang.nl/bibliotheek/bronnen/pedagogische-kwaliteit-in-de-kinderopvang-doelstellingen-en-kwaliteitscriteria>